

ERDÉLYI LAPOK

* 4 Lei

Taxa postală plătită în numerar ce formă aprobată de Dir. Gen. PTT No. 157/2/1935

Erzsébet körút 9-11
BUDAPEST

Főszerkesztő:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY MAGYAR POLITIKAI NAPILAP
IV. évfolyam, 209 (1077) sz. * Vasárnap, 1935 október 6

Főmunkatárs:
dr Gyárfás Elemér

A francia államtanács a megtorlás nélküli politika mellett nyilatkozott

Bizalmat szavazott Lavalnak. — A Népszövetség nehéz napja. — Baldwin nagy beszédben nyilatkozott a helyzetről

Mussolini új ajánlatot tett az abesszin kérdésben

Párizsból jelentik: A francia államtanács érdeklődéssel várt ülése pénteken délután fél 4 órakor kezdődött Lebrun elnöklétével. Az államtanács letárgyalta és jóváhagyta az angol jegyzékre adandó francia válasz szövegét. Mint emlékeztető, az angol kormány azt a kérdést intézte a francia kormányhoz, hogy ha az abesszin viszállyal kapcsolatban az angol flottát kihívás nélküli támadás érné, hajlandó-e őt a francia hajóhad támogatni és szükség esetén egyes földközi-tengeri támpontokat rendelkezésére bocsátani.

A továbbiak során Laval ismertette a nemzetközi helyzetet és az abesszin viszály újabb fejleményeit. Az államtanács helyeselte Laval eddig elfoglalt álláspontját a kérdéses kapcsolatban és hozzájárult ahhoz a magatartáshoz, amelyet a jövőben szándékozik tanusítani. Végül az államtanács egyhangú bizalmát nyilvánította Laval iránt.

Laval pénteken este elutazott Genfbe. Elutazása előtt azt mondta a hírlapíróknak, arra kéri az országot, tömörüljön a kormány mögött, mely Genfben fáradhatatlanul dolgozik a francia érdekek és Európa békéjének megoltalmazásán.

Laval egy táborba hívja a francia népet.

Párizsból jelentik: A péntek délután lefolyt 3 órás államtanács után Laval rádión felhívást intézett a francia néphez. Bejelentette, hogy Genfben folytatandó politikájáért vállal minden felelősséget. Figyelmezteti a francia közvéleményt, hogy kövesse a kormányt, tanúsítson egységet, nyugalmat és hidegvérűséget.

Laval pénteken hosszas megbeszélést folytatott Cerutti olasz követtel, majd Herriot-val tárgyalt.

Herriot a francia kormányban annak a csoportnak az élén áll, mely az angol értelmű népszövetségi politika szükségességét hangoztatja.

Párizsi körökben híre jár, hogy a pénteki megbeszélés után Herriot közeledett Laval felfogásához, mely szerint egyrészt meg kell óvni a francia-olasz barátságot, másrészt a katonai intézkedéseket nem szabad alkalmazni Olaszországgal szemben. Egy francia képviselő kijelentette, hogy Franciaországnak be kell érni gazdasági és pénzügyi intézkedésekkel.

A francia válaszjegyzék nem igéri meg határozottan az angol hajóhaddal való együttműködést

Párizsból jelentik: Az angol kérdésre adott francia válasz szövegét még nem tették közzé. Hír szerint a válaszjegyzék a két ország hajóhaddal való földközi-tengeri együttműködése tekintetében nem vállal határozott kötelezettséget, csak általánosságban kifejezett támogatást ígér. Hangoztatja a francia-angol együttműködés szükséges voltát, de az előzetes megbeszélést is feltétlenül szükségesnek tartja bármely kötelezettségvállalás előtt.

Altitóltag Eden és Laval csütörtöki megbeszélése óta a megtorlások tárgyában Anglia közelített Franciaország felfogásához. Eszerint a megtorló intézkedések élet le kell tomptítani, hogy ne támadjanak európai bonyodalmak a gyarmati konfliktusból.

Az ötös és tizenháromas bizottságban még nem tudtak egyetértésre jutni. Elhalasztották a Népszövetség tanácsülését.

Genfből jelentik: Pénteken igen nehéz napja volt Genfnek s az akadályokat mindezideig nem sikerült elhárítani.

Az 5-ös bizottság délután fél 5 órától fél 6 óráig ülést tartott és befejezte a 13-as bizottság elé terjesztendő jelentés második részének

tárgyalását, mely az első részben foglalt történelmi előzmények jogi következményeivel foglalkozik. A Népszövetség tanácsának szombat délelőttre kitűzött ülését délutánra halasztották, hogy alkalmat nyújtsanak a további tanácskozásokra és időt a tanácsstagok megérkezésére.

A szombat délutáni tanácsülésen foglalkoznak a bekövetkezett új helyzettel. Tudomásul veszik a beérkezett táviratokat és ezek figyelembevételével megállapítják, hogy megtörtént-e a támadás. Ennek a kérdésnek eldöntése kizárólag a tanácsra tartozik. A megtorló intézkedésekről egyelőre nem tárgyalnak. Ha ez a kérdés felmerül, jól értesültek véleménye szerint, a tanács közgyűlését hívják egybe a megtorló intézkedések megvitatására.

Olasz tüntetés a franciák mellett.

Rómából jelentik: Az olasz főváros lakossága pénteken este barátságos tüntetést rendezett a francia nagykövetség előtt. A tüntetők zászlókkal, zenekarral vonultak ki s a tömeg lelkesedése közben elénekelték a Marseillaise-t és a Giovinezza-t s szidalmazták Angliát és a Népszövetséget. A tüntetés másfélórát tartott s utána a tömeg rendben szétoszlott.

(Tudósításunk folytatása a 4-ik oldalon.)

A Népszövetség joga a háború fölött

Most tehát a Népszövetség tárgyal, hogy mit tegyen az Abesszinia ellen megkezdett olasz háborúval. Tegnap is rámutattunk „Világzavar” című cikkünkben, hogy a Népszövetségnek milyen jelentősége van, mint olyan nemzetközi piacérnek, ahol minden ellentét és ellenmondás találkozót keres, tehát kiegyenlítést is találhat. Ha fenntartással, vagy esetleg kicsinyléssel vesszük is ennek az intézménynek a szerepét és tennitűdését, azt mégse tagadhatjuk, hogy ma az egyetlen hely, ahonnan a népek közti viszállyok kibékítésére kezdeményezések indulhatnak. Sőt sok állam szuverénitásával felhatalmazott egyetlen hely arra is, hogy a háború ellen kényszerítő rendszabályokat alkalmazzon.

Ilyen kivételes rangba eddig még egyetlen nemzetközi intézmény sem emelkedett. De maga a Népszövetség se kísérelte meg, hogy ezt a háború fölötti jogát komolyan megvalósítsa. Most hogy szó van róla, Mussolini keserűen és tüzesen kifakadt ellene. Aztán azt is mondotta, hogy a Népszövetség gazdasági természetű ellenrendszabályát az olasz nép magára szabott nagyobb áldozattal még elfogadja, csak a katonai természetű ellenrendszabályokra válaszul fegyverrel. Ebből kivehető, hogy legalább is a gazdasági rendszabályok erejéig meghajlik a Népszövetség akarata előtt még az is, aki ezidő szerint a Népszövetség tekintélyének és beleszólásának a legdacosabb ellenfele. Tehát a háború fölötti jog első megvalósítása a gazdasági rendszabályok mértékéig máris lehetnek mutatkozik. Ez csak méginkább megnöveli a Népszövetség jelentőségét az adott világ-helyzetben.

Azonban a rendszabályok kimondása és gyakorlati végbevitel között mégis támadhatnak nagy akadályok. Hiszen kényszerrel kell alkalmazni, s akkor előáll esetleg az a szükség, hogy a gazdasági tilalmak és elzárások megtartásáért karhatalommal, fegyveres fenyegetéssel is kell hatni. Gondoljunk csak arra, hogy mi áll elő, ha például a szuezi csatornát elzárják az olasz hadiszállítók elől? Ilyen és hasonló esetekben Mussoliniék nem a gazdasági rendszabályt, hanem a mögötte álló fegyvert fogják látni, amire ők már előre bemondozták a fegyverrel való válaszlást. Ez az eshetőség az, ami a Népszövetséget most is habozóvá teheti, hogy bár megvan a háború fölötti joga, s bár annak alkalmazása gyakorlatilag is megkezdhetőnek látszik, mégis komolyan hozzáálljon-e a megvalósításhoz.

Az ezen való tusakodás olyan vagylogosságokba vezet, amik mindenképpen aggasztóak. Ha komoly lesz a megvalósítás, akkor a háború kiterjedése állhat elő. Abessziniából kiesap a Földközi-tengeren zárlatot végző hadihajókra, onnan ki tudja mennyi állam közé. Viszont ha a gazdasági rendszabályok csak tessék-lássék módon, csak elvi tilalomként érvényesülnek, akkor ez Abessziniában teszi lehetővé az olasz háború mind erősebb behatolását. Csakhogy ez nemcsak az abesszinek ellenállását kelti föl, hanem a velük érző színes fajok mozgalmát is, Japán és India megmozdulását is, az összes gyarmati népesség lázadását. Nemcsak hosszú abessziniái háborúra, hanem a fajok har-

Nézzé meg garderoobját!

Oszli ruháit, kabátját már is tisztítsa ki és festesse át

Végh ruhafestő cégnél

Str. Crinului 5. Telefon 1-08.

Piața Reșina Maria 2. Telefon 2-17.

cának világszerte való kirobbanására is számítatnak.

Angliát nem annyira az indiai tengeri út feltétele vezeti, mikor az olasz háborúkezdés ellen komoly rendszabályokat követel. Őt, a gyarmatok világrendszerének a megszervezőjét, éppen az izgatja, hogy Abesszinia például dobása a fajok harcát hívja ki, s a világ egész gyarmatpolitikáját felfordítja. Ebből következően lehet, hogy Anglia a háború fölötti népszövetségi jog komoly megvalósítására fog törekedni. Ha megelégszik is csupán a gazdasági rendszabályok népszövetségi kimondásával, de annak tessék-lássék végrehajtását nem engedi, hanem azt fegyveresen is végrehajtja. Hogy erre Olaszország fegyverrel válaszolhat, s hogy ebből további háborús kiterjedés állhat elő, azt a végezetet Anglia könnyebben lebírhatónak tartja, mint a fajok világharcát.

Tehát az angol szempont szerint lehet, sőt kell választani abból a vagylogosságból, ami a háború fölötti jog ilyen, vagy olyan alkalmazásából mindenképpen csak aggasztónak mutatkozik. Az angol szempont az, hogy kisebb baj származik a komoly alkalmazásból, mint a tessék-lássék rendszabályozásból. Még ez a kisebb baj is kevesbedik azzal, hogy komoly alkalmazás esetén Olaszország repülőgépjéhez nem lesz benzin, katonasága nem jut kellő élelmezéshez, s a háború továbbvitelére nem lesz pénze. Így nem tudja nyújtani Abessziniában se a háborút, annál kevésbé tud világháborút folytatni. Tehát a háború kiterjedésének a rémét éppen az fogja elűzni, ha a gazdasági rendszabályokat komolyan alkalmazzák, még a háborúkiterjedés fenyegetésével szemben is.

A Népszövetség mostani gyűlése névleg az olasz-abesszin háború elszigetelésével foglalkozik, de tényleg erről az angol igényről fog dönteni. És ha az angol igényt elfogadja, akkor se valami angol-olasz konfliktusban foglal állást, vagyis nem Anglia mellett és nem Olaszország ellen határoz. Hanem minden nép érdekében, s így az olasz nép érdekében is, a fajok világharca veszedelmét fogja eltávolítani. Az

olasz nép presztizsét az ilyen őszinte, minden nép üdvét akaró, képmutatás nélküli határozat nem sértheti. Sokkal jobban sértené, ha a Népszövetség komoly szándék nélkül rendszabályok szavait zörgetné Olaszország ellen, amiket nem akar végrehajtani. Ez képmutatás volna és az

A király kihallgatáson fogadta a lengyel követet

Egyéb fontos kihallgatások az uralkodónál. Újabb belpolitikai esetek

București. Saját tud. Pénteken délután négy órákor a király Sinaian kihallgatáson fogadta Arcisevsky bucarești lengyel követet. Fél ótkor Antonescu Victor pénzügyminisztert fogadta, aki ismertette a Franciaországgal folytatott tárgyalások eredményeit. Fél hatkor Costinescu ipar- és kereskedelmi minisztert fogadta. Fél nyolckor pedig V. Tileát, akinek a kihallgatása egy teljes órát tartott. Tilea ezután Argetoianuval folytatott megbeszélést, ennek sinaiai villájában.

Az alaptalan válsághírekkel szemben a király bizalmát nyilvánítja a kormány iránt.

București. Saját tud. A pénteki nap folyamán ismét különböző hírek kerültek forgalomba arról, hogy a kormány rövidesen távozik, sőt, hogy már megalapodás történt a hatalom utó-

„TRANSILVANIA NOU“

Általános kereskedelmi és információs (hiteltudósító) iroda, Oradea, Str. Pavel No. 12.

A kereskedelmi és hiteléletbe vágó mindenféle információt a leggyorsabban és pontosan elintézi. — Egyeztetéseket és követelések behajtását szakemberrel lebonyolítja. — Magán- és bérházak, szőlők és birtokok adásvételét közvetíti. — Bank- és privát kölcsönöket első helyi bekebelezésre vagy kifizetésre gyorsan kieszakozól.

Egy élet

Írta: Ijjas Antal

Már majdnem késő este volt, mire a tanácskozás véget ért; a torka fáj és a szeme is az archőre égett; az ember már nem fiatal és ezek az óriási tejfőhár üveggömbök olyan fakó fényel világítanak! Ekkor hozzálépett minisztere és megmondta neki, hogy eddigi rangjának és hivatali beosztásának megtartásával előléptetik: kegyelmes úr lesz. Egy csomó sietős gratuláló vette körül, mindnek dolga volt, ő maga is fáradt, különben ez az ügy éppen mostani munkáival kapcsolatban már régóta esedékes volt, meg se lepte, nem is örült neki; sietett haza.

De otthon egyszerre csak fásztónak és üresnek érezte az óriási lakást, amiben csak ő és a cselédek laktak. Színházba nem járt, a társaság ma fásztolta volna, éttermi vacsorához sok volt a gyomorsava és magas az érnymása, — az egész dolog öletszerűen jött, pusztán abból, hogy merített papírra arany és dombornyomással nyomtatott báli meghívó ott hevert frásztalán s a díszvédnökök között az ő neve is, mint már évek óta mindig. Vállalt volt és becsengte az inasát.

Egy óra múlva ott haladt felfelé a lépcső vörös szőnyegén, dísznövények, tükrök s két meglepett és megrémült rendező között, akik hirtelenében azt se tudták, mit mondjanak az epés, komor, sárgarcú és híres hivatalnoknagyrúnak, amikor jóval a bál megnyitása

után váratlanul megjelenik. A védnökök és előkelőségek díszemlényére kísérték fel; a zene szűnt, a roppant terem tele volt egy tangó tündöklő trilláival s hőmpölygése alatt lassan kerengett lenn a tarka örvény, a lámpák ugyanazzal a hőizzással égtek a mennyezeten, mint a minisztériumi tanácsterem tejfőhár gömbjei. Egyébként itt találkozott egy másik minisztérium államtitkárával, aki már tudott kinevezéséről; máris mindenki kegyelmes úrnak szólította.

Az idegen cím kavarta és szorította, mint valami új ruha. De a szemöldökei egyszerre csak meglepetve felvonódtak, amikor megpillantott egy lányt a sétálók között, a tarka hőmpölygésben. Ez az új divat, ha más vonalakkal is, de emlékeztetett ifjúságának báli divatára (akkoriban még megfordult néhány bálon, míg a magányos, a munka és a karrier ki nem ragadták minden másból). — s az a lány, akit nézett, az olyan volt, mintha az ő ifjúságából lépett volna elő. Mintha Anyos Éva lenne, a szép és távoli Anyos Éva, akinek akkoriban megpróbált udvarolni, mereven, zárkózottan és ügyetlenül. Csak afféle esetlen próba volt ez „a nők” körül, hamar elmaradt, amikor észrevette, hogy a lány és szülei éppen csak türik őt. Akkoriban pusztán még csak kezdő minisztériumi hivatalnok volt még s a mesterember-apa súlyos hennéjé volt a világháború előtti időkben. Különben is ő maga nagyjából éppen olyan merev és magányos egyéniség volt, mint most... de most az a lány a bosszú ruhában

olasz igények olyan föltüntetése, mintha azokat csak lopva, alattomban lehetne pártolni.

Pedig az olasz igényekben nagy életkérdések vannak. A népnövekvések elhelyezése, a más népek területén való helyfoglalás jogának, az elmaradt és művelt népek egymás iránti kötelességeinek, s a földkerekség fajai közti új szomszédosulásnak a kérdései. Ezeket háborúval nem lehet megoldani, mert a háború csak ellenségeskedéseket és bosszúérzéseket örökít meg évtizedekre, vagy évszázadokra. Így tehát a népek új elhelyezkedésének a békéjét is évtizedekre, vagy évszázadokra elképzeltetné. A Népszövetség mostani elhatározása erről is dönteni fog. Ha most a Népszövetség élni tud a háború fölötti jogával, akkor elkövetkezik az a jelentősége, hogy a békét is nem a népek ellenére, hanem a népek vágya szerint és nagy igazságok eszményei szerint rendezni tudja.

lására vonatkozólag is, oly módon, hogy ez a belpolitika gyökeres irányváltozást fogja jelenteni. Ezeket a híreket azonban kormánykörökben határozottan cáfolják. Rámutatnak arra, hogy a politikai események, különösen pedig Incullet, Antonescu és Costinescu legutóbbi audienciái a királynál azt a bizonyosságot erősítették meg a kormányban, hogy a törvényhozási munkát megkezdheti és azt zavartalanul folytathatja majd. A kormány már meg is szövegezte az országgyűlést megnyitó trónbeszéd egy részét, amire a király már meg is adta hozzájárulását.

Miniszteri értekezlet a Tatarescu lakásán

București. Saját tud. Péntek délelőtt miniszteri értekezlet volt Tatarescu lakásán, amelyen a miniszterelnök távozására való tekintettel, tett utasításokat. Délután Tatarescu elutazott Tg-Juba. Innen Sinaia-ba utazik, majd pedig Sibiu-ba, a novaci-sibiu új műút felavatására.

* Több mint 6000 orvos igazolja a Togal kiváló fájdalomcsillapító, gyógyító hatását csúszos, köszvényes és idegfájdalmaknál. Hüléses betegségeknel is régóta beváltak a Togal tabletták. A hatása közvetlenül mutatkozik. A Togal teljesen ártalmatlan és nem fejt ki káros hatást sem a gyomorra, sem a vesékre vagy más szervekre.

egyszerre csak kísérteties élességgel támaszkodott fel egy emléket, ami kizárólag csak azért maradt meg benne, mert neki hihetetlen, híres, mondhatni monumentális memóriája volt. Érzelmű érdekeltése meg annak idején is semmi; a lány hamarosan férjhez is ment s később — erre határozottan emlékezett — hallotta róla, hogy meghalt. Ez talán lánya. Megkérdezhette valakitől.

— Parancsol, kegyelmes uram? — kérdezte az egyik melléje beosztott rendező, amikor észrevette, hogy tekintetével keres valamit. Nem, ő, sajnos, nem tudja kicsoda a lány, de rögtön, az egyik főrendező mindenkit ismertet az majd megmondja. Egy fiatal, frakkos, szép fiú került elő, egy régen hivatalnokká lett, kegyes, híres és előkelő dzsentricsalád nevét viselte, de látszott rajta, hogy egészen pesti; valóban mindenkit ismert és tudta kiról van szó. Egészen idegen nevet mondott: Kapornaki Éva (a vezetéknévet úgy mondta ki, hogy érezni lehetett benne az y helyett az i-t). Igen, járt náluk is. Kapornaki építész lánya. Igen, az édesanyja már jó régen meghalt.

— Ismertem, — mondta a kegyelmes úr és a másik kettő kényelmetlenül nézte; valami ódon regényt szimatoltak a háttérben.

— Méltóztatik parancsolni, hogy bemutassam neki Kegeyemes urat? — kérdezte a dzsentrimenes fiú. Pusztán formáságból, mert szeretett volna elmenni, várták megszokott báli ügyei és nem szeretett volna itragadni a mozdorva, óriási, hallgatag kegyelmes úr mellett,

H az abe

Elkesered

A döntő

rej

Londonból

kezd jelenté

osend van. A

rendőri szolgál

olaszok és eur

tására. A négu

el az északi ha

zárjuk a követk

— Születet

erek ellen ne

nyugodtan és

haza és a csás

Az olaszok t

is

Addis-Abebe

hadszintéren el

szinek szívós

szok harcbev

ket, harcikoosi

London, A

Adua eleste m

haloldali hados

felől mintegy

mul előre. Hir

az olasz cs

háromezer

is

is

Halotti csend az abesszin fővárosban

Elkeseredett harcok Adua körül. A döntő ütközetet Abesszinia belső részében készítik elő

Londonból jelentik: Addis-Abeaból érkező jelentések szerint a fővárosban halotti csend van. A császár személyesen irányítja a rendőri szolgálatot és nagy súlyt helyez az olaszok és európaiak elleni kilengések elhárítására. A népus pénteken könnyezve búcsúzott el az északi harctérre indult csapatoktól s hozzájuk a következő szavakat intézte:

— Született hősök vagytok, de a mai fegyverek ellen nem elég a vitézség. Mindenki nyugodtan és hiven teljesítse kötelességét a haza és a császár iránt.

Az olaszok tankjait és repülőgépeiket is harcra vetették.

Addis-Abeaból jelentik: Az aksum—aduai hadszíntéren elkeseredett harc folyik. Az abessziniek szívós ellenállást fejtenek ki. Az olaszok harcra vetették gyalogságukat, tüzérségüket, harci kocsijait és repülőgépeiket.

London. Az angol lapok jelentése szerint Adua eleste már csak rövid idő kérdése. A baloldali hadosztály 100 ezer katonával Eritrea felől mintegy 65 kilométeres arcvonalon nyomul előre. Hír szerint

az olasz csapatok eddig hozzávetőlegesen háromezer négyzetkilométer területet szállítottak meg.

Az előhaladás gyors harci kocsik és hegyi tüzérség segítségével történik.

A Daly Telegraph szerint az északi fronton az olaszok három hadoszlopban nyomulnak előre. A baloldali hadoszlop, amely Adigratot elfoglalta, Santini tábornok vezetése alatt áll, a középső Piroli tábornok vezetése alatt Adigrattól északnyugatra húzódik, míg a jobboldali hadoszlop Maratigna tábornok vezetése alatt Adua felé nyomul.

A lap szerint az abesszin kormány egyik tagja kijelentette, hogy

az abesszin hadsereg előre kidolgozott terve értelmében nem áll szándékukban az Aksum—Adua közötti vonal megvédelése.

Az első döntő ütközetet sokkal délebben vívják meg. Az olaszok a déli harcvonalon nem haladnak könnyen előre, mert itt a talaj még mindig fel van áva.

Meg nem erősített hírek szerint az abesszin csapatok eddig 5 ezer halottat és sebesültet veszítettek. A déli hadszíntéren, Agadenben az abesszin halottak száma 180.

KALODONT tanácsolja Önnek ma:

Vigyázzon fogainak belső oldalaira!

Fogainak ne csak külső részeit tisztítsa, hanem mindenekelőtt a belső oldalakat is. Mert főként a fogak hátsó részén képződik a fogkő, amely mindig veszélyes és gyakran súlyos fogbetegségeket okoz.

És sose feledje el, hogy a Kalodont 3 kiváló tulajdonsága biztosítja a helyes fogápolást:

1. a speciális fog-és száj-száppan enyhe habja alaposan megtisztítja a fogakat, ott is ahová a fogkefe nem juthat el;
2. a különlegesen finom tisztító anyag kifényesíti a fogzománcot, anélkül hogy azt megtámadná;
3. a Dr. Bräunlich által összeállított Sulforizin-Oleat fokozatosan távolítja el a fogkövet és megakadályozza az újraképződést.

KALODONT

FOGKŐ ELLEN

Alább hagyott az olasz csapatok támadó lendülete.

Addis-Abeaból jelentik: Az olasz csapatok támadásának lendülete péntek estére alábbhagyott. Az abesszin csapatok az éjszaka leple alatt ellentámadásba mentek át. Hír szerint a Ras Szejum parancsnoksága alatt álló abesszin hadsereg zöme még nem avatkozott be a harcokba, mint ahogyan nem avatkoztak még be az olasz lovascsapatok sem. A repülőrajok felváltva teljesítenek szolgálatot, hogy a légi bombázásban szünet ne álljon be.

Mussolini a földközi-tengeri angol flotta visszavonását kéri az angol kormánytól. Viszonzásul hajlandó ismét tárogalni.

Londonból jelentik: Hír szerint Mussolini késő este javaslatot tett az angol kormánynak,

hogy a Földközi-tengeren állomásozó tengeri haderejét vonja vissza, a helyzet enyhülése érdekében. Ezesetben Mussolini hajlandó eszmecserét folytatni Franciaországgal és Angliával az etiop-kérdés rendezésére, ha számolnak Olaszország érdekeivel.

Róma légi támadások elleni védelemre készül.

Budapestről jelentik: Az Uj Nemzedék római tudósítója szerint a Róma körül elhúzódó dombon légharító ütegek vonultak fel és kiépítik az erős fedezékeket. Megerősítik Róma határában a fényszórótelepeket is. A hatóságok fokozott légvédelmi intézkedéseket hajtanak végre, mert úgy látják, hogy Róma legkevésbé van védve az esetleges légitámadás ellen.

éppen azért, mert rettentően respektálta nevét és karrierjét. De a kérdés olyan szuggesztív udvariassággal hangzott, hogy a kegyelmes úr önkéntelenül is igent mondott.

Egy perc múlva künn voltak a folyosón s a tükörnek a földet érő ezüsttávjában egy pillanatra megnézte önmagát: sápadt, ideges, fehérfeke árnyék, plaszttronban és frakkban, ami nagyon jól áll neki és az első pillanatra nem is látszik meg rajta, hogy ötvenhat éves. De persze, a kopaszodó óriási homlok, az intelligens nagy szemek, alattuk az arcát annyira jellemző nagy, gyűrött könnyzacskókkal; az erős áll és kurtia éles orr mégiscsak egy ötvenen felüli ember vonásai.

— Egy pillanatra, kegyelmes uram! — mondja a másik rendező és eltűnik; eszébe villan, hogy szól a zenekarnak: valami régi táncot játszanak, ha eltérő is a rendtől, hátha a kegyelmes úr táncolni akar. Egy perc múlva benn a teremben bemutatják a lányt. A hasonlatosság kísérteties: ugyanazok a vonások — a fehér, kissé ideges arcban ugyanazoknak a szemeknek fekete-zöld tava. De e csodálatos tükrök idegenül nézték őt s a lányt kísérő fiatalember (az ő minisztériuma egy másik részén titkár, akit ismert egy-két ügydarab kapcsán) azt sem tudta, mit tegyen, amikor megpillantotta maga és a lány mellett a nagyurat.

— Ismertem az édesanyját — mondja a kegyelmes ur. A lány szeméinek mélyéről felbukkanik egy pillanatra valami mosoly. Ó, csodálatos ez, hogy valaki így tudjon mosolyogni,

— egyetlen arcvonása se mozdul, sem a szeme, a kissé mongolós vágású, enyhén ferde szem és mégis mosolyog. Csak nagyon fiatal lányok tudnak így mosolyogni és a kegyelmes ur nem is emlékezett, hogy látott volna ilyen mosolyt.

Ebben a pillanatban lágyan, elmosódva és morajlóan, megszólalt a teremben egy régi, kényelmes és ismerős keringő. Ezt játszotta a zenekar a nagyurnak, aki még Ferenc József idejében volt fiatal.

— Szabad? — kérdezte ő meglepetve és zavartan, részint nem is tudta, mi mást mondjon, részint pedig el se tudott volna maradni az új felfedezéstől, ettől a mosolytól.

A lány odaadta neki keskeny, kecses, hűvös gyerekkézét és hajlékony derekát; tették néhány lépést és ő meglepetve látta, hogy még elég jól táncol. És a lány újra rámosolygott:

— Jól táncol, kegyelmes uram! — mondta neki a fiatalság respektusán és azzal az elismeréssel, amiben benne volt, hogy ebben a korban jól táncolni már erény. És ő is szeretett volna mosolyogni, de nem tudott. Kissé szédült, a feje zúgott; akinek így merevedik a szíve és ilyen magas az érnymása, annak vigyázni kell. Amint megérezte odabenn az üres és erős fullasztó dobbanásokat, abbahagyta.

— Köszönöm, kislányom! — mondta váratlanul egészen kedvesen, — csak egy pillanatra zavartam. Hol is az a Pálóssy-fiu?

Annak akarta visszaadni a lányt s a fiu ott is állt már mellettük, kissé büszkén, kissé

zavartan, a lány csodálkozó pillantással nézte azt az öreguras, ceremóniás, régimódi meghajlást, amellyel a kegyelmes ur meghajolt előtte s a levegőben tovább usztak a keringő hullámai és a hullámokon az egész terem.

Odakünn még tartóztatták, de elment. Barátságos mosollyal nyugtázott köszöneteket és köszöntéseket, de odalenn az autóban, amikor fáradtan hátra támaszkodott, lehullott róla a mosoly, akár az álarc. A szíve üresen és keserűen fájt a fénytől, zenétől, az arcoktól, az ifjúságtól, aminek lehellete úgy csapott arcába ma este, mint egy titokzatos, morajló hullám. Látta egy pillanatra csengő és virágos viharát és ő maga öreg volt — s odahaza kikergette inasát, amikor segíteni akart, hogy átlötszék. Átment a dolgozószobájába, ahol csak az íróasztalon égett a lámpa; a falak mellett a félhomályban könyvei... s magányos élet. Mi az értelme annak, hogy a nemzedékek jönnek, morajlanak és elomlanak és mögöttük szakadatlanul új jó? Eddig hitt életében, büszke volt rá, arra az epés magányra is, amely erejét őrizte; minisztériumának ő volt minden vihart kiálló, nélkülözhetetlen szakállamtitkárja, páratlan a maga szakmájában, de most összeomlottak benne ügyek, könyvek, okmányok. Ez nem volt érzélgősség. Nem a lányra gondolt, hanem az élet értelmére és amikor erős, eres keze ott hevert az asztalon a lámpa fénykörében, gyöngéden remegtetve a nyugtalanul lüktető erek belső lökéseitől, először gondolt arra, hogy nemsokára már kell halnia.

(Tudósításunk folytatása az első oldalról)

Baldwin angol minisztereinek a „fényes elszigetelődés” politikája ellen. A Népszövetség világhívatását és az angol fölfegyverkezés szükségességét hirdette. — Olaszországot „esdve” kérte a békére

Londonból jelentik: Baldwin minisztereinek a konzervatív párt értekezletén tartott beszédében visszautasította azt a politikai irányzatot, mely Anglia önmagában való elszigetelődését ajánlja. Ezt az elszigetelődési politikát súlyos és veszedelmes tévútnak minősítette. A Népszövetség megalapítására — úgy mond — elkerülhetetlenül szükség volt, mert

a tudomány haladása a fegyverkezés terén kilrtással fenyegeti a civilizációt.

Ha az egész világ belépett volna a Népszövetségbe, megakadályozhatjuk volna a háborút. Sem mint nemzet, sem mint birodalom nem vonjuk ki magunkat európai kötelezettségeink teljesítése alól. Anglia és Olaszország között nem volt és nincs nemzeti ellenségeskedés.

Baldwin ezután

felháborodottan utasította vissza azt a gyanúsítást, mintha Anglia önérdékből, vagy hatalmi okokból helyezkedett volna szembe Olaszországgal.

— Az európai biztonság és a Népszövetség — úgy mond — a legmegbízhatóbb eszköze a béke fenntartásának. Aggasztó híreket kaptunk az afrikai határon történt véres csapatmozdulatokról. Ujból esdve kérem Olaszországot, hogy tartózkodjék mindentől, ami még nagyobb veszedelembé sodorná a béke ügyét. A versaillesi szerződés megszegése

Németország fölfegyverkezése teljesen megváltoztatta Európa képét. Nem feltételezhető, hogy ez ellenséges szándékkal történt, de nem lehetünk vakok a tényekkel szemben.

— Nem szabad olyan helyzetbe jutnunk, hogy gyöngébbnek érezzük légi haderőnkét más hatalmak légi haderőjénél. Történjék bámi, minden körülmények között biztosítanunk kell, hogy lehetőleg ne váljék államunknak élelmiszertel való ellátása a tengeren túlról.

A francia küldöttség Genfben a háborus megtorlások mérséklésén dolgozik. A Népszövetség Tanácsa a támadó fél megállapításán kezdte a határozathozatalt

Párizsból jelentik: A pénteki francia ámtanácson a kormány tagjai egyhangulag a katonai megtorló intézkedések ellen foglaltak állást. Beavatottak hangoztatják, hogy a gazdasági megtorló rendszabályokat sem alkalmazzuk egyszerre, hanem időben és tárgyilagossággal. A genfi francia delegáció arra törekedni, hogy a megtorlások időbeli elosztását minél hosszabbra tolja ki. Különben hangoztatják, hogy Laval még mindig nem mond e békítő szerepéről.

Fegyver kivételi engedély Abessziniának.

Genfből jelentik: A Reuter szerint ha a Népszövetség tanácsa először is azzal a kér-

déssel foglalkozik, hogy Olaszország háborúkezdése kihívás nélküli támadásnak minősíthető-e. Ha megállapítják azt, hogy Olaszország a támadó fél, a tárgyalások első pontjaként az Abessziniába irányuló fegyver kivétel engedélyezése kerül napirendre.

A szuezi csatorna elzárását már nem követelik olyan hangosan.

Londonból jelentik: Az angol sajtó a helyzetet ma már enyhébben ítéli meg. A lapok nem hangoztatják most már a katonai megtorlások követelését és arról sem írnak, hogy az olasz csapatzállítások megakadályozására el-

Az olasz nagykövet barátságos izenetet hozott Mussolinitól Angliának

Londonból jelentik: A Times szerint Grandi olasz nagykövet pénteken Mussolini igen szívélyes üdvözlését tolmácsolta Hoare angol külügyminiszternek. Mussolini újabb tárgyalások megindítására tett ajánlatot, úgy Londonban, mint Párizsban és kijelentette, hogy az olasz kormány által most elrendelt intézkedések nem másították meg azt az elhatározását, hogy

kellene zárni a szuezi csatornát. A szuezi csatornatársaság eddig követett elvétől eltérően az elmúlt hetekben nem ragaszkodott az olasz csapat és hadianyag-szállításnál az illeték azonnali lefizetéséhez. A gazdasági megtorlások alkalmazásánál is csak arról lehet szó, hogy fel-emelik az illeték nagyságát.

Németország jóakaratu semlegességét ígér Olaszországnak.

Párizsból jelentik: Mussolini pénteken megbeszélést folytatott von Hassel német nagykövettel. Ez a tanácskozás nagy izgalmat keltett Párizsban. Francia körökben attól félnek, hogy Németország a népszövetségi gazdasági zárlat esetén hajlandó lesz Olaszországnak nyersanyagot szállítani. Biztosra veszik, hogy Németország nem mulasztja el ezt az alkalmat, hogy lekötöztesse Olaszországot és Franciaországot rovására gazdaságilag és politikailag megerősödjék. Hir szerint Hassel biztosította Mussolinit, hogy Németország kitart a jóindulatú semlegesség elve mellett.

ha lehetséges, az angol és francia kormánnyal együtt megteszi a viszály kiküszöbölésére irányuló lépéseket. Ha a dolgok az ő szándékai szerint alakulnak, a viszályt Abesszini területre korlátozza. Olaszország kész arra, hogy fenntartsa a nemzetközi együttműködést, ezért nem akar visszavonulni Genfből, bár ott igazságtalanul bántak vele.

A cluji Magyar Zenekonzervatórium igazgatójának és elnökének nyilatkozata az új miniszteri rendeletről

Cluj. Saját tud. A zeneoktatást szabályozó rendelet törvény, amely már 1934 február havában megjelent, meghatározza a tanítványok létszámát. És a hivatalos tanítási nyelv nem lehet más, mint román. A zeneiskolák csak olyan tanterveket alkalmazhatnak, akik jól beszélnek az állam nyelvét és akiknek a miniszterium által kibocsátott tanítási engedélyük van. Amennyiben ezt a rendeletet megszegik, az illető tanár és az igazgató ellen megindítják az eljárást, amely az iskola bezárását is maga után vonhatja.

Munkatársunk felkereste dr. Ruszitska Béla, volt egyetemi tanárt, a konzervatórium igazgatóját, aki a következőket mondotta:

— A rendelet megszabja, hogy a külföldről meghívott nagynevű művészek csak külön engedély alapján taníthatnak más nyelven, mint románul. A rendelet szerint az igazgató mellett egy iskolabizottságnak is kell működnie, amely szigorúan ellenőrzi az iskola működését. Beleszólhat a tanítási és a nevelési rendszerbe is. Több mint valószínű, hogy a tandíjakat is az igazgató mellett működő iskolabizottság fogja megszabni.

— Ezenkívül az állam még szigorubb felügyelet és ellenőrzés alatt engedi meg a működését a zeneiskoláknak. Zeneinspektorokat neveznek ki, akik állandóan ellenőrzik az intézet működését. Megkövetelik, hogy az intézet nemesak hatóság, hanem magánlevelezéseiről is könyvet kell vezetnie, amelyet a kiszállt zeneinspektor kérésére ki kell szolgáltatni, hogy az ellenőrzést gyorsan és könnyen végezhesék. A megszorítások dacára sem ismerik el a kisebbségi zeneiskolák bizonyítványainak egyenrangúságát, az állami zeneiskolák által kibocsátott bizonyítványokkal. Köteleznek, hogy a címbe iktassuk be a „magániskola” szót. Ellenkező esetben megvonják a működési engedélyt.

— Napok óta, — fejezi be a beszélgetést a konzervatórium igazgatója, — várjuk, hogy

talán valami könnyítés, vagy más rendelkezés is érkezik. Mindent elkövettünk a Magyar Zenekonzervatórium érdekében.

Dr. Koleszár László elnök nyilatkozata

A zsufolt orvosi rendelő előszobájában való hosszú várakozás után lehet csak dr. Koleszár Lászlóhoz, a neves fül-, orr- és gége-specialistához és a Magyar Zenekonzervatórium elnökéhez bejutni.

— Néhány nap mulva talán eldől minden, tessék talán akkor felkeresni, — mondja Koleszár. — A jövőre nézve még nem tudunk semmi bizonyosat. De, ha a zenekonzervatórium magánzeneiskolává alakul át, gondoskodni fogunk arról, hogy minden tanárunk jól megtanulja az állam nyelvét és a miniszterium által kibocsátott működési jogszabályait beszerezze. Ezenkívül, — a változott viszonyoknak megfelelően — a Magyar Zenekonzervatórium alapszabályait is meg lehet változtatni.

— A napokban eldől a kérdés — addig is remélhetjük, hogy hátha valamiképpen megoldódik ez a zenekonzervatóriumra nézve nehéz helyzet.

A zenekonzervatórium páratlanul állott a maga nemében a zeneoktatás terén. Ezentúl is meg fogja állani a helyét. Sokkal kiválóbb szakemberek állanak az élén, semhogy le ne tudják győzni a nehézségeket, úgyhogy a magyar zeneoktatás szintjét fenn tudja tartani. A magyar növendékek pedig teljes bizalommal lehetnek a vezetésnek is tovább az iskolához s vezetőségéhez.

* Kösztvényben szenved Ön? Kösztvényes megbetegedéseknél tudvalevőleg hibás vérösszetétel alapuló anyagcsere zavar áll fenn. A körök alkatrészeknek a vérből való eltávolítására a Togat különösen alkalmas. A Togat megátalja a húgysav felgyülemelését és elősegíti a testből való kiválasztását. Több mint 8000 orvos nagyon elismerően nyilatkozott a Togat jó hatásáról.

A

Berlin

három évvel kénytelenek és olvasni minden újjal mással vagy hogy mindban születési eredete, hi-eleve ítélev

Közben politikai vi-ugyanazok dozni és le-poklok pok-fajzatot ak

Mi aze szemlélni a-gyan mino szemmel ke-talni akaru-bátorságot, a meggyözo-nemzeti tu-mindaz, an-nulságokkal-dig megérd

Ezek a alatt, mely országon ke

Forrongult előbünk-ságnak, az u-tafja. A tá-szamos por-külső élet a-zottságnak é

Különös-gent elősorr-melyek a né-tékü és roha-denfelé éles-ban aszerint-berek és a-vagy ellensze-leményeket.

Az utasimódja, hogy megcáfolja, v

A vonatvárosok utcá-állapítani: az-mindenütt lá-nem ellenőrz-most hány r-ember állott

Az azonmet városokl-tevékenység f- valaminet ne é-villanyost, a-zások, kövezés-felé. Azonkiv-felé. Azonkiv-denfelé nagy-földből, közöt

Az építke-lődés kísérí a-berlini Olim-rium égbeme-melynek fro-utájára, a W-kívül még két-metbirodalom-legzetesebb ép-nyainak hos-méret. Az ép-földbe nyúló-terem és helyi-épületnek mé-arról a jelentő-melyet Német-nak követel.

A mezei t-jeleit mutatja. a hatalmas au-készült vonala

A lónak feljött úja a napja

Berlin, 1935 őszén. — Nemrégiben, két-három évvel ezelőtt szinte naponként voltunk kénytelenek hosszú fejtegetéseket arról hallani és olvasni, hogy Németországból származik minden üdvösség. Utasok és útleírások egymással versenyeztek annak bizonyításában, hogy minden jó és tökéletes, ami Németországban születik meg, aminek pedig magyar az eredete, hitványságra és haszontalanságra van eleve ítélve.

Közben Németországban megváltozott a politikai világ. Most ugyanazok a betűk és ugyanazok az emberek, kik azelőtt csak áradni és lelkesedni tudtak, Németországban a poklok poklát, a német népben pedig pokoli fajzatot akarnak csak látni.

Mi azelőtt is tárgyilagosan igyekeztünk szemlélni a német élet eseményeit, mint ahogyan minden más nép élete felé tárgyilagos szemmel kell néznünk, ha okulni és tapasztalni akarunk. Most is vesszük magunknak a bátorságot, hogy ugyanezt megcselekedjük. Az a meggyőződésünk ugyanis, hogy a német nép nemzeti tulajdonságai, erényei, vagy hibái és mindaz, amit népi erővel alkotni tudnak, tanulságokkal szolgálhat. Ezek a tanulságok pedig megérdemlik, hogy odafigyeljünk.

A munka

Ezek a szempontok vezettek a hosszú út alatt, melyet az elmúlt hetek során Németországban keresztül vezettek.

Forrongó átalakulásban élő társadalom tártul elénk. A szellemi élet lelki nyugtalanságnak, az utak keresésének nem egy jelét mutatja. A társadalmi fejlődés hasonlóképpen számos ponton döntő fordulatokhoz ért. A külső élet azonban a nyugalomnak, a határozottságnak és a munkának jeleit hordozza.

Különösen a munka az, mely minden idegent elsősorban érdekel. Azok a jelentések, melyek a német munkanélküliség óriási mértékű és rohamos csökkenéséről szóltak, mindenféle éles vitákra adtak alkalmat. E vitákban aszerint foglaltak állást rendszerint az emberek és az újságok, hogy rokonszenvesen, vagy ellenszenvvel nézték-e a németországi fejleményeket.

Az utasnak természetesen arra nincsen módja, hogy ezeket az adatokat ellenőrizhesse, megcáfolja, vagy pedig megerősítse.

A vonatok ablakából, az országútról és a városok utcáiról egyet mindenesetre meg lehet állapítani: az egész Németbirodalom területén mindenütt lázasan dolgoznak az emberek. Azt nem ellenőrizheti az idegen, hogy ez a munka most hány munkást foglalkoztatott és hány ember állott azelőtt munkában.

Azt azonban a laikus is látja, hogy a német városokban hihetetlen mértékű építkezési tevékenység folyik. Berlinnek nincs utcája, hol valamit ne építenének. Az egyikben földalatti villanyost, a másikban, földfeletti. Csatornázások, kövezések, házjavítások folynak mindenfelé. Azonkívül pedig óriási építkezések. Mindenfelé nagy épülettömbök emelkednek ki a földből, közöttük igen sok kaszárnya.

Az építkezések közül a legnagyobb érdeklődés kíséri a Stadion építését, mely a jövő évi berlini Olimpiát várja és a légügyi minisztérium égbemeredő palotáját. Ez az épülettömb, melynek frontja a birodalmi minisztériumok utcájára, a Wilhelm Strasse-ra nyílik és azonkívül még két utcára kiterjed, alighanem a Németbirodalomnak egyik legnagyobb és legjellegzetesebb épülete lesz. A frontjának és szárnyainak hossza biztosan meghaladja a kilométert. Az épület 8 emelet magas és mélyen a földbe nyúló pincesorai vannak. Ezernél több terem és helyiség lesz benne. Ennek a központi épületnek méretei eléggé világosan beszélnek arról a jelentőségről és azokról a méretekről, melyet Németországban a repülés ügye magának követel.

A mezői táj is mindenfelé a munkának a jeleit mutatja. Minduntalan keresztezi a vasút a hatalmas autóstrádákra készülődő, vagy elkészült vonalait. Szokatlanul széles, nagyará-

nyú utak ezek: két teljes, szabályos úttest halad mindenütt párhuzamosan, melyet a középben gyepsáv választ el egymástól. A kétirányú forgalom egészen függetlenül bonyolódhatik le egymástól.

A gyári városok különösen éjjel árulják el a megfeszített munkát, mely falaik között folyik: a végeláthatatlan ablaksorok fényárban úsznak és a gyári kémények tízes füstcsóvát lobogtatnak fejük felett. Egészen bizonyos, hogy Németországban ma sokkal többet dolgoznak, mint néhány évvel ezelőtt.

A motor és a ló

A városok utcáin feltűnően megszaporodott néhány év alatt az autóforgalom. Az történt ugyanis, hogy az autódót szinte teljesen eltörölték. Ennek következményeképpen szaporodtak el a gépi járművek és mivel a külföldi gépek behozatala nagy nehézségekbe ütközik, az új adózási rend a belföldi autóipar nagy mértékű fellendüléséhez vezetett.

Ugyanakkor azonban, mikor a motorosodás az iparban és a forgalomban s nemkevesebb a hadseregben nagy lépéseket tesz előre, más pontokon újra jogaihoz jut a ló.

A nagyvárosokban a szétosztó és összehordó fuvarozásnál nem vált be a motoros jármű. A tejet, a kenyert és egyéb élelmi cikkeket kihordó kocsikat, valamint a szemetet és egyéb hulladékokat gyűjtő járműveket egyre nagyobb mértékben lovak húzzák ismét. A motoros szerkezet nem viselte el a folytonos beindítást és lefékezést, amivel ez a házról-házra, lépésben haladó szétosztó vagy összegyűjtő munka jár. A kocsik aránytalanul hamar tönkrementek és így nagyon drágává lettek. Ezzel szemben a ló nemcsak hogy könnyen és baj nélkül bírja a munkának ezt a lassú ütemét, hanem azt kívülről meg is tanulja és a megállást minden „fékezés” nélkül magától elvégzi.

Ehhez hasonló folyamat megy végbe a mezőgazdaságokban is. A ló és általában az igavonó állat itt is egyre jobban visszahódítja a munkának azt a területét, melyet a traktor vett el. A tudományosan és annyi körültekintéssel dolgozó német mezőgazdasági üzemek rájöttek arra, hogy a traktor tulajdonképpen drága és alkalmatlan. Csak arra jó, hogy a csúcsteljesítmények időpontján segítse át a gazdaságot: olyankor, mikor az idő nagyon sürgető és esedékes munka gyors elvégzését. Egyébként a ló sokkal jobban megfelel és hasznosabb, ha egy-egy mélyjáratú ekét akár öt-hat hatalmas állatnak kell is vontatnia. A traktor túlságosan hamar javításokra szorul, ezek sokszor igen költségesekké válnak és meghaladják a mezőgazdasági gépjávitó műhelyek teljesítőképességét. Abban az állami minta-

gazdaságban és mezőgazdasági iskolában, hol mindezeket hallottuk, már át is tértek a traktor-munkáról a régi ló igára.

Amikor ezeket a tapasztalatokat látja az ember a tudományos mezőgazdasági termelés hazájában, Németországban, érte csak meg igazában azt a katasztrófális és teljes esődöt, ahová a traktor-örület a szovjetek mezőgazdasági termelését döntötte és évről-évre még inkább dönteni fogja. Ha a németek alkalmatlannak és törekenynek találták a mezőgazdaságban a traktort, nem nehéz hinni azoknak az útleírásoknak, melyek Oroszországban végeláthatatlan traktor-temetőket láttak.

Az utca

Berlin utcáin talán még nagyobb a forgalom, mint régen volt. Vendéglők, mulatóhelyek, mozik állandóan zsúfolásig telve vannak. Jegyeket a népszerűbb szórakozási helyeken napokkal előbb kell megváltani. A pénztáraknál rendszerint már csak a legdrágább jegyek kaphatók.

A berlini utcának jellegzetességei az óriási áruházak a külső jelek szerint változatlanul élnek és virulnak. A nemzeti szociálista program ezeket az áruházakat és az úgynevezett egységes áruüzleteket annak idején halálra ítélte. Ugy látszik azonban, hogy ezek az óriási intézmények, melyek sokezer családnak adnak megélhetést, kegyelmet kaptak. Annak ellenére, hogy tulajdonosaik szinte kivétel nélkül a zsidók közül kerülnek ki. Ugyanez áll a cipő-áruüzletekre is, melyeknek minden utcasarkon vannak fiókjaik.

A berlini utcának egyik jellegzetes tünete ma a kutya. A kutya-kultusz itt orgiáit üli. A legkülönbözőbb fajtákat látja az ember: az oroszánfejű kínai csau-csau ebtől kezdve a hosszúsőrű magyar puli-kutyáig, mely most kezd divatba jönni.

Ennek a kutyadivatnak érdekes kísérő jelenségei vannak. Áruházakban és más hasonló helyek előcsarnokaiban eredeti kutya megőrzőket lát az ember: rácsból vagy üvegből készült kicsiny boksokat a falak mentén, melyekben türelmesen kuksolnak a különböző rendű s rangú kutyák és várják vásárlásaikat végző asszonyaikat. Villanyoson és egyéb forgalmi eszközön az emberrel együtt utaznak külön kutya jeggyel a kutyák. Láttunk Berlin utcáin hatalmas autót, mely a „kutyamentő kocsit” felírást hozdozta. Másutt pedig az utca szélén alacsony vályut és felette a táblát: Ivóvíz kutyák számára. Az egész úgy festett, mintha ez a felírás egyenesen a kutyák figyelmébe volna ajánlva.

A legsajátosabb tulajdonsága azonban a világvárosi utcának az ijesztő némaság, mely benne uralkodik. Zaj ezerféle is kavargó a házak között, mindenféle tülkölési és egyéb tilalmak ellenére. Berlinben azonkívül a repülőgépek bűgása épen úgy hozzátartozik az utca larmájához, mint faluhelyen a szekerek zörgése. Ha azonban forgalmas helyen megáll a

Gömbös Gyula a németországi vadászaton.

Balról jobbra: Bodenschatz főhadnagy, Körner államtitkár, Göring porosz miniszterelnök és Gömbös Gyula magyar miniszterelnök.

20 esztendő óta — amióta megoperáltak — szenvedtem a gyomrommal, májammal és veséimmal...

és most, — hála a csodálatos „Gastro D” készítménynek, amelyből 4 üveget elhasználtam — teljesen egészségesnek érzem magam, életkedvem visszatért, újjászülettem. A végtelkéig le voltam gyengülve, rengeteget szenvedtem és ennek következtében úgy néztem ki, mint egy halálra szánt öregasszony, ma — a „Gastro D” kezelés után — meghíztam, jól nézek ki és senki sem mondaná, hogy olyan sokat szenvedtem.

Bara Györgyné, Oradea, Str. Praga 4.

Császár E. gyógyszerész. Bucuresti, Calea Victoriei 124. a „Gastro D” 4 130 Lei utánvétellel küldi és a kétértelműnek számszámra bocsájti rendelkezésre a beérkezett köszönőleveleket, amelyekből megállapítható, hogy — a lelkesedéssel teli levelekhez és eme kiváló gyógyszer páratlan hatásához képest, — minden reklám túlszerű.

kíváncsi vándor és figyelni kezdi a körülötte zajló életet, rövidesen valami sajtósági hiányérzet lesz úrrá fölötté. Egyszerre azután rájön furcsa érzésének a nyitjára: negyedórát telnek el, míg egy-egy emberi hang megüti füleit. Nemcsak azért van ez így, mert a gépjárművel az emberi szót, a nagyvárosi ember siet, nem ér rá beszélni, főleg azonban magányosan él. Négy millió ember hullámzása közepette nem oly könnyű ismerőse akadni, vele eszmét cserélni, mint az erdélyi városokban.

A vonaton

Megható az igyekezet, ahogyan a német vonatokon a kalauz mindenkinek ülőhelyet szerez. A zsúfolt vonatokon fülkéről-fülkére jár, számbaveszi az utasokat és nem nyugszik addig, míg minden utasnak nincsen helye. A folyosókon senkit sem enged állni s ha nem jutna mindenkinek hely, a következő állomáson új kocsit kapcsolnak a vonathoz. Nagyon hasznos berendezés az is, hogy minden nagyobb állomáson, ahol 8—10 percig áll a vonat, postatisztviselő jelenik meg a Perronon, kezében ünnepélyes táblát hordoz és azon megszire világít a felírás: „Ez a postatisztviselő jogosítva van az utasoktól táviratokat és telefonmegbízásokat felvenni... Aki egyetlenegyszer akart utazás közben táviratot feladni és ismeri a kérdezősködésnek, az ide-oda futkározásnak az izgalmait, állányolni fogja e felett egyszerű intézmény kellemes oldalait.

A távgyorsvonatokon az étkezőkocsik a szegényebb sorsú, vagy fakarékosabb utasok testi jóllétére is gondolkodnak. Déli időben forró levest lehet a pincértől kapni. A vasúti tarisznyázást ez a berendezés kellemesen egészíti ki, éppen úgy, mint a reggeli és délutáni jó meleg kávé, amit szintén fülkéről-fülkére hordoznak a Mitropa-pincérek.

Pedig az állomási vendéglők is eléggé leleményesek az utasok kiszolgálásában. A bajor sörtől kezdve, melynek a poharát bármelyik állomás visszaveszi és a pénzt érte megtéríti, egészen a szabályszerűen lezárt, áthatlan anyagból készült papírzacskóba csomagolt jégbe-hűtött tejig mindennel szolgálnak, amit utasemberek megkívánhatnak.

A legnagyobb állomásokon sem nehéz a tájékozódás. Aki olvasni tud, nem idegeskedik, a világos egyszerű felírásokból minden tájékozódást megszerezhet: még azt is, hogy a Perron melyik pontján áll meg a várt vonatnak az a kocsija, melybe be akar szállni.

Komoly tünetek, kicsiny jelek: mindögyikben meglátni valamit a küzködő, utat kereső ember lelki világából.

Sulyok István dr.

Három oldalról támadja az olasz hadsereg Abessziniát

Az abesszinek mindenütt a nehezebb hegyi terepekre vonulnak vissza. — Aduát az olaszok elől kiűrtették

Addis-Abebából jelentik: Az olasz repülőgépek pénteken a Jedje folyó melletti Valait és Jamadia községeket bombázták. Ezeknek a harcoknak 3 halottja és 6 sebesültje van. Ogadenben is bombázták az olasz repülőket. Bombák hullottak Korasi és Gerogubi városokra is. Hogy emberéletben esett-e itt kár, arról egyelőre nincsenek megbízható értesülések. A repülőgépek amhar nyelvű rőpiratokat szórtak le a városokra.

Rómából jelentik: Hivatalosan jelentik, hogy Olaszország elfoglalta Adigratot. (Kisebb helység Aduától keletre 60—70 kilométerre). Hírek keringnek Adua elfoglalásáról is, ezek azonban nem hivatalosak.

Az olasz csapatok előnyomulása Adua irányába egyre fokozódik. Az abesszinek elkeseredett ellenállást fejtenek ki. A veszteségeikről még nincsenek megbízható hírek.

Az abesszinek északon visszavonulnak.

Addis-Abebából jelentik: Az olasz támadások pénteken mindhárom hadszíntéren, délkeleten Ogadenben, a Musalli hegy környékén (Abessziniában középkeleti hegyvidéki kezdeténél) és az Adigrat—Adua—Aksum vonalon (északon) tovább folynak. Ez utóbbi helyen, az olasz gyarmati határ teljes közelségében a legkönnyebb az olaszok helyzete. Itt *De Bono* csapatai félkör alakban támadtak. Adigrat elfoglalása után a fősúlyt most Adua bevételére helyezik.

Magánjelentések szerint Ras Szejum, az

északi hadszíntér parancsnoka, kiadta a parancsot az északi határvédő csapatok általános visszavonulására. Ezt a rendelkezést azzal indokolja, hogy az olasz csapatok lendülete az első harci órákban túlságosan nagy, s így nagyobb abesszin veszteségek nélkül nem lehetne megállítani az előnyomulásukat. Viszont a bennébe fekvő területeken az olasz előnyomulás feltartóztatása a nagyobb hegyek között könnyebb. Most az abesszin északi hadseregnek az a legfőbb feladata, hogy a hegyekben kijelölt állásait tartsa.

Egyes jelentések szerint pénteken volt az első igazi ütközet, mintegy 200 kilométeres arcvonalon.

Ellenőrizhetetlen hírek szerint Adua romhalmazzá, mert az olasz tűzéréség tönkrebombázta.

Végző ellenállás a keleti front hegyvidékén.

Abesszin jelentés szerint az abesszin csapatok helyi állásaikban jól elszáncolták magukat. Az olasz támadás lassan halad. Az olasz csapatok minden erejüket arra összpontosítják, hogy Aduát birtokba vegyék.

Az északi hadszíntéren elrendelt általános visszavonulással egyidőben a keleti front hegyvidékén végző ellenállást parancsolt a népus. A harctérnek ez a része Abessziniában kapujának számít, mert ha az olaszoknak itt sikerül át-törniük, akkor nyitva áll az út a dzsibuti—addis-abebai vasútvonal gőcpontja, Diredaus felé.

Francia és angol tudósításaink a harcterről:

Aduát az abesszinek föladták. — Keleten a hegyvidékbe vonulnak vissza. — Délen is megkezdődtek a harcok

Párizsból jelentik: A *Paris Soir* legutolsó híradása a következő táviratot közli:

Az etiópok zárt sorokban csatába bocsátkoztak az olasz csapatokkal Maibarka környékén. Ras Szejum a nagymérvű légi támadások miatt kénytelen az állásait feladni, s reméli, hogy a visszavonulást lehetőleg kevés veszteségekkel lehet végrehajtani. Aduát az abesszin csapatok már nem tudják tartani.

Kénytelenek voltak Aganeba visszavonulni. A veszteségek mindkét oldalon nagyok.

Adua péntek estig még nem esett el. Az abesszin katonaság kiűrtette ugyan a várost, de az olaszok még nem vonultak be.

Londonból jelentik: A péntek estig érkezett abesszini hírekből a következő stratégiai helyzet bontakozik ki:

Az Adua—Adigrat—Makale háromszög körül heves harcok dúltak.

Az olasz bombavetők óriási pusztítást végeztek az abesszin sorokban. A korábbi rádióállomást

az olasz repülőgépek elpusztították és több száz abesszin katonát megöltek.

Managaska eritreai főnök az olaszoktól átpártolt az abesszinekhez,

több száz katonával, akik kiváló terepismere-tükkel fontos szerepet tölthetnek be a gerillaharcokban.

A Musalli hegy körül folyó hadműveletek légi bombázásra és előcsatározásokra szorítottak. Az abesszinek itt nem terveznek ellenállást és

láthatólag a nehezebb terepű Danakilba akarják becsalni az olaszokat.

Az abesszin hadsereg Dessierben van összpontosítva, ahova a császár is elutazik, hogy lelkesítse katonáit a harcra.

A déli hadszíntérről még nincsenek megbízható jelentések. Az olaszok ide is megérkeztek pénteken és megkezdték az előnyomulást. Magánjelentések szerint a déli frontszakaszon kétezer abesszin harcos esett el.

Vadászok figyelmébe!

Caliber	12/65	12/70	16-20/65 mm.	Lei	db.
Üres prima hüvely füstnélküli porhoz	220	225	180-200	100	1 db.
Ugyanez lőporozva	475	535	4	1	1 db.
„ sörétezzve készen	6	7	5	1	1 db.
Füstös porhoz való hüvely	125	125	125	100	1 db.

1 doboz papírfajtás 30. — 1 doboz szőrfajtás 60. — Lei.

Mindenféle egyéb vadászati cikket legolcsóbb napi árbán szállítok.

Megrendeléseket kér:

Mandl Ferenc

vaskereskedő cég
(Azelőtt Sztrahar és Mandl)
Carei.

„Ebenhard” vadkan védjegyű
német acél-éke képviselői
és lerakat.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal és előfizetés teljesítési helye
Oradea, Strada Regele Carol II. 1.
ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 300, félre 150 pengyédőre 210, egy hónapra 70 lel.
 Magyarországon: Egész évre 50 P, félre 25 P, pengyédőre 15 P. Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
 Telefon: 27.

Felolvaszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**
 Cluj-i szerkesztő: **dr. Sulysok István**
 Cluj, Piata Unirii 13. — Telefon 802.
 Kéziratokat nem ösztök meg és nem adunk vissza. Csak jó választékos magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás

Az időjárás-kutató intézet jelentése szerint a következő 24 órára várható időjárás: Élénk déli, délnyugati szél, sok helyen eső. Az éjszakai hőmérséklet enyhébb lesz, a nappali hőmérséklet változatlan marad.

Zürichi Zárlat. Párizs 20.23 egynegyed, London 15.03, Newyork 307 háromnegyed, Brüsszel 51.85, Milánó 24.97, Madrid 41.90, Amsterdam 207.65, Berlin 123.45, Bécs — schilling 57.50, Prága 12.72, Varsó 57.80, Belgrád 700.

Szent Ferenc ünnepe Cluj megyében. Gheorgheni. Saját tud. Pénteken ünnepelte a lazareai szentferencrendi zárda, rendalapítójának, Szent Ferencnek az ünnepét. Az összes gyergyói község népes küldöttséggel képviseltették magukat a zárda ünnepén, amely így bucsu jellegűt öltött fel. Ünnepi szónokok voltak Bálint Vilmos tomesi plébános és P. Lukács Mansvét ferences missziós atya. — A ciucsumulevi Ferences atyák a nagy pátriárkához méltóan ünnepelték meg Szerafi Atyjuk névnapját. Háromnapos áhitatosság vezette be az ünnepséget. Október elsején P. Ráduly Kolozs vikárius, másodikként P. Benedek Fidéj magiszter, harmadikként pedig P. Vitéz Berard házfőnök beszélték. Pénteken főnapi misét pontifikált Bálint Lajos prépost-főesperes. Az ünnepi beszédet Keserű András nicolesti plébános mondta. A főnapi mise után Frána Péter cluj-i felsőkereskedelmi iskolai igazgató, László Ignác főgimnáziumi vallásos és P. Benedek Fidéj rendi oktató tartottak beszédet Szent Ferenc Harmadik Rendjéről.

Ezüstlakodalom. Huszonöt éves házassági évfordulóját ünnepelte október 2-án Veress Gyárás és neje, Schuller Gizella. A cluj-i ferencrendiek templomában dr. Imets Károly provinciális tartalmas, meleghangú és meghatározó beszéd kíséretében áldotta meg a jubiláló házaspárt.

Október 6-án életbelép az új vasúti menetrend. Október 6-án, vasárnap lép életbe az új, őszi vasúti menetrend. Az új menetrend nagyjában nem különbözik a régítől. A vonatjáratok száma változatlanul megmaradt, nem szüntettek be és nem iktattak be új vonatokat. Mindössze az indulásoknál van néhány perces változtatás.

Gütermann
gép- és gomblyukselyem

gyári

védjegy

A valódi természetes selvemmel készült varratok sokkal ellenállóképesebbek, mint a merccézisár vagy vastag fonatú cernából készülték, mert a selvem rugalmasabb, mint bármely fonadék.

Figyeljen a gyári védjegyre

Letartóztatások idegen valutakereskedelm miatt. Targu-Mures. Saját tud. Bereczki Sámuel volt albajuliai gazdatiszt kirándulási utlevelét váltott Palesztinába és engedélyt kapott a Nemzeti Banktól 82 angol font kivételére. De csak 58 és fél fonttal rendelkezett s a hiányzó 23 és fél fontot az Elian nevű cluj-i utazási iroda útján próbálta megszerezni. Berger József cluj-i ügyben valaki feljelentette, mert a rendőrség már a pályaudvaron nyomába szegődött. Berger az egyik szállodában adta át Bereczkinek az angol pénzt s átvett érte 22050 leit, amely ötvenszázalékos felárnak felel meg a hivatalos érték fölött. Bergert a rendőrök elfogták s ugyancsak letartóztatták Bereczkit is, a náluk talált pénzeket lefoglalták és a deviza törvény alapján eljárást indítottak ellenük.

75% és 50% vasúti kedvezmény **Bucurestibe**

„Luna Frontului Mărășești” Kiállítás Calea Victoriei (Telefonpalota mellett)

A Magyar Párt tãrgu-muresi tagozatának érdekes gyűlése. Tãrgu-Mures. Saját tud. A nyári szünet után most tartotta meg a tãrgu-muresi Magyar Párt első intézőbizottsági ülését. dr. Sebess Jenő elnökletével, aki megnyitójában fokozott munkát, kölcsönös megbecsülést és összetartást kért az intézőbizottság tagjaitól. A tárgyalások során dr. Fekete Gyula a nyelvviszgat tett tisztviselők sorsát panaszolta fel. Szigvártó Gábor javasolja, hogy a Magyar Párt lépjen politikai passzivitásba, vonja ki képviselőit a parlamentből, mert minden parlamentri küzdelem meddő marad. Dr. Bernády György is foglalkozik a nyelvviszgan elbukottak sorsával, de nem tartja időszérinek a politikai passzivitást, hanem erőteljesebb, fokozottabb munkát követel a kisebbségi közélet minden vonalán, így a parlamentben is. — Dr. Bernády György végül felemlíti, hogy a hitvallásos iskolák lassu elnéptelenedési folyamata kezdődött meg, nem kis mértékben azért, mert egyes kisebbségi lapok nem tartják eléggé szem előtt a hitvallásos iskolák fontos jelentőségét. Végül az elnökség hozzájárulásával kimondotta az intézőbizottság, hogy a felemlített szerelmek tárgyában az országos pártközponthoz fordul és annak közbenjárását kéri a kormánytól.

Mindennemű rheumás fájdalmaknál

fényesen bevált a **Togal** tabletta. Teljesen ártalmatlan. Használja teljes bizalommal! Minden gyógyszerárban és drogériában. Lei 52.— és 130.— Svájci készítmény!

Nagy szerencsétlenség egy német bányában. Berlinből jelentik: A Ruhrvidéken pénteken súlyos bányaszerencsétlenség történt. A Mont Celis bányában bányalégrebbanás következtében egy tárna beomlott és tizenegy munkást betemetett. Estére sikerült az eltemetett bányászokat felszínre hozni, de közülük öt ekkor már halott volt. A többi hárnak az állapota is annyira súlyos, hogy életbenmaradásukhoz alig van remény.

A Földközi tenger a jövőnd legnagyobb erőforrása. Ujra és újra felmerül az a nagyszabású terv, hogy tengereket szárazföldrökké alakítsanak át. A müncheni Hermann Sörgel és mások elgondolása szerint a Földközi tengert szárazfölddé lehetne tenni: vizével a Szaharát viszont tengerre lehetne átalakítani. Ezzel kapcsolatban csak a Dardanelláknál olyan hatalmas vízi erőforrást lehetne létesíteni, mely 7 millió kétszáz ezer lóerő energiát szolgáltatna. A Gibraltárnál is 11ási vízierőket lehetne nyerni és egybeült is biztosítani lehetne olyan erőket, amilyenekké ma még nem rendelkezünk.

Kik hozzák a nagy áldozatot? Akik Isten ügyét szeretettel előbbreviszik és főképp. ha Istennek a lelkek üdvéért templomot emelnek. Testvérem, Isten áldozatot vár, hogy Deván 1700 katolikus hívő részére a Csángótelepen Páduai Szent Antal tiszteletére templom épülhessen. Minden kis adományt, melyet e szent cél érdekében adsz. Páduai Szent Antal kérésére sokszorosan ad majd vissza az Isten! Adományokat kérjük az alábbi címre: Magyarok Franciaországban, Deva.

Vagyon vár egy kanári megtalálójára. Párizsból jelentik: Egy Párizs melletti kis város egész lakossága lázban van s aki csak teheti, kanárra vadászik. A városka egyik lakójának, egy vénkisasszonynak elrepült a kanárrja. Az idősebb hölgy rajongásig szerette a kis madarat, amely esztendőnk óta nála volt s bizony a kanári időszámítás szerint már jóval öregebb lehetett gazdájánál is. A kanári elvesztése annyira bántotta a vénkisasszonyt, hogy öngyilkos lett. Végreleletben nem feledkezett meg kedvenc madaráról és elég tekintélyes vagyonát annak hagyta, aki az elröppent kanárit élve, vagy „halva” előteremti. Mi több: végreleletben még arról is intézkedett, hogyan kell majd eltemetni a szőkevénykanárit.

Láposy Zeneiskola, Oradea, Str. Simeon Stefan 20. Kezdő és haladó növendékek felvétele egész éven át.

400 utast hozott Romániába a „filleres gyors”. Pénteken délután 3 órakor ismét befutott egy magyarországi filleres gyorsvonat Romániába. Különböző akadályok miatt, több mint egy éven keresztül nem sikerült filleres gyorsok részére engedélyt szerezni, de ezek az akadályok elhárultak s ismét megindulhatott a közlekedésnek ez az olcsó módja a két ország között. A pénteki vonattal 400 személy érkezett Romániába. A vonat utasainak egyrésze Oradeán szállott ki, míg a többi utas célja Erdély fővárosa volt. A vonat október 10-én indul vissza Budapestre.

Az oradeai Tábla elutasította a sánisláui katolikus iskola közigazgatási perét. A sálmegyei katolikus iskolákban a német tanítási nyelv bevezetését elrendelő miniszteri határozat ellen beadott közigazgatási perek közül az oradeai tábla, mint annakidején megirtuk, ötöt azzal az indoklással utasított el, hogy az egyházközségeknek nincs joguk a püspök nélkül pert indítani. Múlt hó 27-én, a sánisláui iskola ügyében kitűzött tárgyaláson dr. Krüger Jenő püspökségi fő ügyész bemutatta a megyéspüspök meghatalmazását s az ő nevében is kérte a miniszteri rendelet törvénytelenységének kimondását és megsemmisítését. A tábla hosszas tanácskozás után az ítélethirdetést október 4-re halasztotta. Az ítélet most is elutasító volt, mert az indoklás szerint a megyéspüspök a perbe való utalagor belépése a még érvényben levő magyar perrend tartás miniszteri indoklásának egyik mondati szerint nem fogadható el. E hó 8-ra még három hasonló ügy kerül tárgyalásra, amelyekben a döntés szintén előre látható.

Tíz napra ítelték, mert szembeszállt a végrehajtóval. Sätmar. Saját tud. Tarna-Mare községben Szilágyi Pál adóvégre hajtó megjelent Pancsa Péter gazdálkodó portáján s kérte, fizesse ki hátralékos adóját. Pancsa nem tudott fizetni, mire el akarták vinni egyetlen borjuiját. Pancsa nem engedte s a végrehajtó kíséretében levő csendőrrre ugrott, hogy lefegyverezze. Dulakodás közben elsült a csendőr fegyvere. A golyó szerencsére csak Pancsa egyik kecskéjét találta. Pancsát a sätmari törvényszék tiznapra fogházra ítélte.

Dr. Kölcsy Sándor lett Debrecen új polgármestere. Debrecenből jelentik: A város törvényhatósági bizottsága pénteki közgyűlésén dr. Kölcsy Sándor közigazgatási bírót választotta meg polgármesterré 156 szavazattal. Ellenjelöltje dr. Hódy Béla ügyvéd 21 szavazatot kapott.

Temetés, Oradea mellett, Seleus községben özy. Magyar Lőrincné szül. Mansberger Anna 80 éves korában meghalt. Temetése vasárnap délután 4 órakor lesz Seleuson. (Erdélyi „Concordia”).

Sebők Imre dr

Öt világrészen keresztül

utirajz

Erdösi Károly előszavával.

Ara 140 lei és portó.

Öt világrész csodái, káprázatos szépségei, liktető élete domborodik az olvasó elé ebben a könyvben. Az ifjuság számára írta Sebők Imre, a nyitott szemű, tudni vágyó ifjuság számára, amely mesteri vezető segítségével ismeri meg a világot ezen a könyvön keresztül. — Felndtteknek is értékes szórakoztató olvasmány. Eredeti helyszini fényképfelvételek gazdagon illusztrálják a kötetet, amely a Szent István társulat kiadásában már a harmadik kiadást érte meg.

Kapható: Könyvosztályunkban

Miseruhák, pluvialek, kelyhek-zászlók, cingulusok, gallérok, reverendák stb.

legelőnyösebb beszerzési forrása

Oberbauer A. Utóda

Budapest, IV. Váci-utca 41 sz.
Alapítási év 1863 Tel. Aut. 83-3-44.
72 éves cég.

75 és 50 százalékos vasuti kedvezményvel lehet București-be utazni. A vasuti vezérigazgató-ság 7542. C. 2-26. IX. 1935. sz. rendelete alapján a Luna Frontului Mărășești kiállítás látogatói október 1-től 31-ig hétköznapon 50 százalékos kedvezményt élveznek. Szombaton 0.01 órától — hétfőn 24 óráig a kedvezmény 75 százalékos. (400 kilométeren túli távolságról, pénteken az utolsó vonattal lehet indulni). 50 százalékos kedvezménytel teljes jegy váltandó és a kiállításon törőnt látározás után, ugyanezen jeggyel vissza lehet utazni. 75 százalékos kedvezménytel, tisztviselő jegy váltandó és látározás után ez is érvényes a visszautazásra. A kedvezmény vonatkozik a gyorsvonati pótkjegyekre is. Rapid tikekre nem. A jegyek a Luna Frontului Mărășești kiállítás területén (București, Parcul Otetelesanu, Călea Victoriei, Telefon Palota mellett) látározandók.

Husz métermázsás meteorok. Varsóból jelentik: Schmidt német tanár a Posenben fekvő Ostrzeszów közelében hatalmas meteorokövet látott, amelynek súlya mintegy 20 métermázsás. Ez a legnagyobb meteorok, amely idáig Európában előfordult. A meteor az ostrzeszówi erdőben fekszik; a földre zuhantában óriási fűrészt vág magának. Megállapították, hogy a meteor még 1907 szeptemberében zuhant le ezen a helyen. A lapok annakidején a szemtanúk elbeszélése alapján meg is emlékeztek erről a küneményről, de annakidején a szak tudósok nem jártak utána a hírek valóságának.

Halálozás. Párizsból jelentik: Henry de Jouvenel szenátor, Franciaország volt római nagykövete, pénteken délután hirtelen rosszul lett. Kórházba szállították és ott szívszélhűdésben, 59 éves korában meghalt.

Hitler Ribbentropot a Balkánra küldte. Varsóból jelentik: Hírek terjedtek el arról, hogy Ribbentrop, Hitler bizalmasa Varsóból Belgrádba és Szófiába utazik. A belgrádi lapok most ezt a hírt megerősítik. Eszerint Ribbentrop a jövő hét közepén utazik Belgrádba és néhány napot ott tartózkodás után Szófiába látogat el.

Egy magyar orvos jelentős találmánya a mandula kivételi műtétekre. Dr. Kassay Dezső hőmérvászárhelyi kórházi fül- és gégespecialista orvos korszakjelentő találmányával lepte meg a tudományos világot. Új gépet készített a torok mandula kivételére. A gép egyetlen nyomásra körülvája a mandulát, úgy hogy vérzés nem következhet be. A mandula kivétel után pár pillanat múlva a beteg teljesen visszanyeri mozgási és munkaképességét. Nem kell tartani komplikációtól. A gépet egyik nagy német műszerészgyár gyártja. Az orvosvilágban világszerte nagy feltűnést keltett a dr. Kassay Dezső találmánya, amely a legideálisabban végzi a nemröviden lévő mandula kivételt, ami viszont a vérmérgezés és számos betegség megelőzésénél hatásosabb módszer. A bolognai világ-hírú egyetem most meghívta dr. Kassay Dezső orvosot, hogy tartson előadást gépéről s annak alkalmazásáról az egyetem orvosi kara előtt. Dr. Kassay szorgalmasan tanul, olaszul, hogy pár hónapon belül Bolognába utazhasson előadása megtartására. Dr. Kassay Dezső a bihormegyei Tincára való, és fia a két év előtt elhunyt Kassay Béla református esperesnek, a Magyar Párt volt ottani elnökönek.

Tizenöt év után elítéltek egy tartalékos hadnagyt. Cluj. Saját tud. A hadbíróság in contumaciam két évi börtönre és nyilvános lefokozásra ítélte Theodorescu Dumitru tartalékos hadnagyt, aki 1920-ban a tg.-muresi közraktárban teljesített szolgálatot és hamisított számlákkal nagy összegeket vett fel. Tizenöt évig nyomoztak eredménytelenül a hadnagy után, aki nyomtalanul eltűnt.

A kiadónak üzenetei

„Hargita” jellegű üzenjünk, hogy a szóban forgó könyv beszerezhető a „Missio” cégnél, Timisoara, I. Lonovich-u. 1. (Püspöki palota). Szíveskedjék közvetlen nevezettekhez fordulni. Levélét oda továbbítottuk.

Dr. Willer József képviselő beszámoló tart Oradeán. Október 13-án délelőtt 11 órakor dr. Willer József képviselő beszámoló tart Oradeán a Katolikus Kör nagytermében. A város és a megye magyarsága nagy érdeklődéssel tekint a Magyar Párt parlamenti csoportjának főtájkára, Willer beszéde elé, aki az aktuális politikai helyzetet fogja ismertetni és azt, hogy a parlament most megnyitó ülészakán mi a programja a Magyar Párt parlamenti képviseletének.

Határátlépésért hat hónap. Devai tudósítók jelentik: Báthory János dicsősanmartini 26 éves legény 1926-ban utlevél nélkül átmert Magyarországra és később visszajött, de a határon a járőrök elfogták. A devai törvényszék határátlépésért hathavi fogházra ítélte. Arra a kérdésre, hogy mit keresett Magyarországon, azt felelte, hogy az idegen légióba akart volna beállni.

A börtönmuzeumból lopott szerszámokkal furtak kasszát. Pozsonyból jelentik: A trencsénbani hitelbank páncélszekrényét hétfőre virradó éjjel megfirták és a betörők 9000 cseh koronát vittek magukkal. A rendőrségnek sikerült kézrekeríteni Kuncsár János és Bavlík József többszöri büntetett előéletű, hivatásos kasszafurókat, akik a közelmúltban szabadultak ki a trencsén kerületi börtönből. Szabadulása előtt a két kasszafuró betört a börtönmuzeumba és a kiállított bűnjelkek közül magához vett régi betörőszerszámokat és két revolvert. Trencsénbánon azután ezekkel tört be a két jómádár.

A német kisebbség nagygyűlése. București. Saját tud. A belügyminiszter engedélyezte a német kisebbség timisoarai nagygyűlését október 13-ra.

Saját érdekében

kérje mindig a cukrot, sót és lisztet

50 kgc.-os papirzsák

csomagolásban, mert ezek a papirzsákok tartósak, olcsók és higiénikusak.

A kifosztott kecskeméti zálogház igazgatóját felfüggesztették állásától. Kecskemétről jelentik: A sok százezer pengő értékű ékszer, amit a kecskeméti zálogházból elloptak, tudvalevően egy szál megkerült, a betörők a pesti fogházban vannak. Most a betöréssel kapcsolatban érdekes fordulat következett be: dr. Kiss Endre, Kecskemét polgármestere felfüggesztette állásától Tóth István zálogházi igazgatót és elrendelte ellene a fegyelmi eljárást. Ennek az intézkedésnek az az indoklása, hogy a letartóztatott Rigó Lajos becsüsnél megtalálták az ingóráktár kulcsának másolatát, tehát az eredeti kulcsot, amely Tóth igazgatónál volt, nem őrizte a zálogházi igazgató a kellő gondossággal. A fegyelmi eljárás megindítására okot szolgáltatott a becsüs vallomása is. Rigó ugyanis azt vallotta, hogy az ingóráktár, amely a zálogházba lépett, 1600 pengő hiánnyal vette át az akkori becsüstől, Tóth Istvántól, aki később igazgató lett. A polgármester ideiglenesen Latzy István irodatisztjét bízta meg a zálogház vezetésével.

Halászás lasszóval. Newyorkból jelentik: Erdekös hír jelent meg az amerikai lapokban. Azt írják, hogy James Ellyson lasszóvető bajnok sokatlan módon használta fel tudományát. Elhatározta, hogy megkísérli a lasszóval való halfogást. Csakfélték legyeket dobott a vízbe s amikor a halak felugrottak, lasszójával elfogta őket. Legalábbis ezt írják az amerikai lapok. Vannak ugyan, akik kételkednek benne s azt állítják, hogy ez is csak olyan mese, mint az az 1907-ből származó hír, amely szerint egy angol ügyvéd golfklubjával ütötte agyon a halakat.

* **Aranyérménél és az ezzel járó beldugulás, végbélrepedés, kelés, terhes vizelet inger, májduzzadság, derekfájás, mellszorulás, szivdobbogás és szédülési rohamok esetén a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata csakhamar kellemes megkönnyebbülést eredményez. A belső bajok orvosi az igen enyhe hatású Ferenc József vízet gyakran mindennapi használatra, reggel és este egy-egy fél pohárynyi mennyiségben rendelik.**

Eltűnt egy hunedoarai vállalkozó. Deva. Saját tud. A hunedoarai vasgyár nyáron kezdte meg a vasgyári tanoncotthon épületének az építését, amelyet Dohozy Pál devai vállalkozó vállalt el. Az építkezés a legnagyobb rendben folyt. Szeptember 10. után azonban a vállalkozó eltűnt a városból s Deva se találta, ahol családja lakik. Ma az ügyészség feljelentést tett ellene Palkó János hunedoarai vendéglős, akinek mintegy 8600 leivel tartozik. Palkó János ugyanis a munkásoknak az élelmezését vállalta, Dohozy bont adott neki s Palkó ezekre a bonokra a kegyeret s a szalonát s más élelmiszereket szolgáltatatta ki a munkások részére. Palkó a feljelentést azért tette, mert a listák a vállalkozónál vannak s így még a gyár se tudja követelését kiegyenlíteni. Állítólag a vállalkozó a munkásoknak mintegy 50.000 leivel tartozik. A vasgyár az elmaradt illetményeket, béreket a munkásoknak fogja fizetni s Palkó is megkapja a maga pénzét. Az építkezés tovább folvik.

Felmentették a feleséggyilkos alezredest. Budapestről jelentik: A törvényszék szombaton hirdett ítéletet Komjáthy István nyug. alezredest bűnperében. Az alezredest, mint emlékeztetés, ez év tavaszán öt revolverlövéllel megölt feleségét. A törvényszék jogos önvédelem címén felmentette Komjáthy Istvánt, mert kiderült, hogy a felesége egyszer meg akarta mérgeztetni a valóságos halálos párbaj fölvt le a feleség és férj között, aki a felesége kezéből kicsavart revolverrel lötte le. Befolyásolta az ítéletet egy egyetemi adjunktus zárt tárgyaláson tett vallomása is.

SPORTHÍREK

Oradea vasárnapi sportprogramja. A Rhédey-kerti pályán délelőtt 10 órakor Sláruinfa (Török) — Phoenix, bíró dr. Morar Teofil. A Károly-pályán délután 2 órakor CAO (NAC) — Crisana, bíró Xifando.

Favoritgyőzelmek Románia nemzeti teniszbajnokságán. Bucurestiből jelentik: Az 1935. évi nemzeti teniszbajnokságok szép érdeklődés mellett folynak. Az eddigi mérkőzések a favoritok győzelmét eredményezték: *Férfi egyes 1. oszt.*: Gábor (U) — Benedek (KAC) 8:6, 6:2. *Réti (CFR) — Wartenberg (TC) 6:1, 6:3.* *Poulieff (TCR) — Radó (Haggibor) 6:4, 6:3.* *Schmidt (TCR) — Farkas E. (Sticla) 6:2, 6:2.* *Gitta (Gloria) — Caralulis (Doherty) 1:6, 6:1, 6:4.* *Női egyes 1. oszt.*: Bereczky (NAC) — Baátné (TC) 6:2, 2:6, 6:4. *P. Zizoviits (NAC) — Camill (TCR) 6:1, 6:1.*

NEM VESZ RÉSZT ROMÁNIA AZ OLIMPIAI LABDARUGÓ TORNÁN. Bucurestiből jelentik: Az UFSR tegnap esti ülésén foglalkozott a jövő évi olimpiai kiküldetés kérdésével. A futballszövetség javaslatára elhatározták, hogy nem küldik ki a válogatott csapatot Berlinbe, mivel nincsenek olyan jóképességű játékosok, akik az előirt amatőr feltételeknek megfelelnek.

Szöknek az argentin játékosok Olaszországból. Rómából jelentik: Ujában ismét két kiváló képességű argentin játékos hagyta ott Olaszországot és hajózott vissza hazájába. Guaitaról és Scopelliról, a válogatott erősegeiről van szó. Az egymásutáni szökések oka állítólag — a háborútól való félelem.

Sok tizezer
megelégedett vevő bizonyítja, hogy a
„ZEPHIR”
kályha az összes kályhák között a
LEG JOBB
10 kilogramm fával
fűt egy szobát **24** órán át.

GYÁRTJA:
Szántó D. és Fia, Oradea
Kapható mindenütt. — Kérjen díjtalan árjegyyéket

Magasságok és mélységek világa

Irta: P. Treján Leonárd

A Monte Subasio meredekjén haladtunk fölfelé. Kapaszkodni kellett nagyon. Az októberi nap még hevesen tűzött le reánk. Megálltunk gyakran és pihentettük a lihegő tüdőket. Szaporabeszédű olasz testvérem is ritkán beszélt. Ő is a levegővel és a meleg őszi nap sugarával vívta küzdelmét. Nehezen lehetett a nagyhegyre fölfelé kapaszkodni.

Lenn a völgyben kékesen szürke volt a levegő. Az egész Umbria völgye tengernek látszott. Mintha délibábos hullámzást láttunk volna az egész tájékon. Reszkető olajfajlagetek imbohgytak csöndes szellő fuvalmára. Lenn a San Damiana, Porciunkula és Rivo Torto tornyai emelkedtek az ég felé. Porciunkula hatalmas kupoláján aranylő csikok fénylettek a délutáni napsütésben. Mégsem tenger az, ami alattunk elterül. Több ez, mint hullámzó tenger. Több mint örvénylő mélység. Nem a képzelt megfélemlítő játéka, hanem valóságos élet. Egyetlen susogólevelű olajfa is élet, hát még annyi ezer és ezer...

Tekintetünket a Subasio magasságai felé emeltük. Sehoh ja, cserjésbokor, zöldellő lomb. Mindenütt köves, kavicsos hegyoldal. Tövises, mohos, száraz sivataga a természetlenségnek. Nem egészen a hegytetőn, a hegyoldal mélyülésében szépen zöldellő kerek erdőcskét pillantottam meg. Ime itt a kavics és sziklatengerben is föltalálható az élet. Ilyen oázisok adják meg az emberi élet változatosságát és vígasztalását. Ma október negyediké van. Életszépségek és életvígasztalások megtalálásában asszisztál Szent Ferenc páratlan nagy mester.

— Nézd testvér ezt a lombos szép erdőt. Vajjon ki ültette ide a kövek közé a tölgyes erdő csemetéit? Meglepően érdekes a kopasz Subasio kebelén ez a szép erdő! Már azt hittem, hogy ez a Monte Subasio megérthetetlen nagy kopasz hegy... És semmi más.

— Ez a lombos erdő a Carceri. Ime, amit látni akartál. A Monte Subasio ezért nevezetes és ezért érdemi hálaikat...

— De ki telepítette ide sziklarenetegbe az erdőt? Azt hiszem, nemcsak én kérdezem ezt, hanem mindenki, aki erre jár.

— Mindjárt megérted, csak várj türelmesen...

És nehezen lélegzelve emelkedtünk fonnebb és fonnebb. Ilyen hegymászásnál azt hiszi az ember, hogy a magasságot valaki mindig emeli, hogy a hegy emelkedjék a kéklő égbolt és a felhők magasságáig. Egyszer csak célnál vagyunk szapora szuszogásaink után és megérkezünk a Carceri kapujához.

— Itt vagyunk, mondja útítársam, örvendőz arckifejezéssel. Ez itt a Carceri kolostora.

— No, csak hogy nem kell fonnebb igyekezni. Kocsik és szekerek bizonyára nem próbálkoznak erre felé a meredeken...

— Ide nem tud kijönni semmiféle kocsi, vagy autó! Az ember gyalog jár és ösvény szálítja ki hátán a kenyeret és az ételmet számára.

Bementünk az udvaron álló öreg kút elé. Minden köből van. Sziklából nő ki minden. A templom, ház, kerítés, lépcsőzet és járda. Alig van a világon még egy hely, amelyik ilyen misztikus volna, mint ez. Valaki paradicsomot lehelte ide az óriási szakadékok fölé. Erdőt, virágos kertet és éneklő, csicsergő, tarkatollaztú madarak tanyáját. Magányt, amelyik nagyon szép és elragadóan lebilincselő. A hegyoldalon barlangok, melyek menedéket adtak Szent Ferencnek és társainak. Természetes üregek, alig fér meg bennük egy ember. Hiszen ez remeteség! Szent magány! Lelki emberek börtöne. Carceri. Lélektömlő. Lelki gyakorlatos zárka. Szent Ferenc nevezte börtönének. Itt tartotta a legelső lelki gyakorlatot. Azért maradt rajta a becéző név, hogy Carceri. Lélekzárka, elmélyedés, hatalmas lelki emelkedés helye. Elmélyedő szemlélődése, lelke forró lélegzete,

egekig kúszó imádsága megtermékenyítette, magas hegyen a kemény, száraz köveket. És áhítata, lelkesedése életre keltette a fát, fűvet, virágot. Csengett az ének, zúgott a kis patak vize, kísértő muzsikát az éneklő madarak kórusa szolgáltattott...

Szent Ferenc lelkének mélységét nem tudjuk megmérni. És a magasságot, hová föl-emelkedik, nem tudjuk megérteni. Alakja a Carceri magasságaiban áll. Napsugárban, fehérszégélyű bárányfelhők között. Umbria ezüstös, olajfaillatú levegőjében. Az egész világ, minden ember fölött. Hol szegények vannak és lélekigény dobogtat szívet, ott megjelenik a napsugár szárnyán, lélekzárka fényvezetékén... Csak így tudom megérteni Carcerit és Alvernát. És Szent Ferenc lélekmagasságát. Ő, ha kapaszkodni, fölfelé kúszni tudnánk! Ezért jó nekünk október negyediké... Benne akarta megmutatni Isten a világnak a lélektől egészen átvilágított, tüzesen izzó embert. Akiben olyan sok van Krisztusból, hogy egészen a Megváltó él ő benne. Isten világosságában járó és a kegyelem fényével tündöklő ember! Isten gondolat Szent Ferencben valósul meg leginkább. Megváltásában az örök ember eszménye. A tökéletesen evangéliumi ember. Evangélium, kereszt, igazság, szenvedés, keresztrefeszülés Carceri börtönében kezdődik, Porciunkulán folytatódik és Alvernán a stigmatizációval be-

telőzést nyer. Óriási magasságban áll, mintha teljesen bevégeztet lelki és erkölcsi fölényesség embere. Telve krisztusi diadalérzettel, fölényesen uralkodó győzelem tudatával. Ez a fölényesség az októberi napsugár kacagó csillogásán rezdül meg Isten szeretetének leggyőzhetetlen melegsége... Szent Ferenc lelke és életszentsége a világ gazdaságának kifogyhatatlan lelki tőkéje. Boldogsághoz kell a legtöbb lelki kincs...

— Testvér, jó nekünk itt lenni. Készítsünk itt magunknak hajlékot... Aradoztam vezetőmnek és útítársamnak. Házigazdánk, a Carceri guardianja jóízűen mosolygott. Majd rendre mutogatta Szent Ferenc sziklaágyát és a többi barlangokat. A sziklába vájt üregeket.

— A hajlékok ime várnak. Választhatsz közülük...

Választani mindig nehéz. Minden választás nagy elhatározást kíván. Az igazi lelki nagyság ilyen lelki zárkókkal kezdődik. Magány és elmélyedés nélkül nincsen emelkedés. Minden lélekmagasságnak ilyen zavartalan sziklakavernája van. Csak itt lehet redőlni Isten lelkének drága kincseit, a krisztusi szeretet ragyogó sugarait, a szegény emberi lélekre. Október negyedikén a szeráfi lélek derűje és Szent Ferenc kegyelmi szépségeinek vígasztaló mosolygása int felénk Carceriből...

A hegyeknek, szakadékoknak, lombkoronás erdőnek, kavernás üregeknek, Carceri szent magányának: varázslatos hatalma van. Mégsem nehéz választani.

ASSISI

Irta: FÜSI-HORVÁTH JÓZSEF

Ugy mentem feléje, ahogy a dajkameséktől meggyötört agyú kis gyerek a mennyországot elképzeli: aranyos kondor felhők között, súlyosan lebegő széles márványlépcső, melyet a végtelen közelségének varázsa tesz oly titokzossá. A nap, mint óriási gyémántmadár tollászkodik a hártványéknyan pattanásig feszült égen s kiterjesztett szárnyaiból szállt a perzselő pihe, lüktető homlokomra, alélt szememre s nehezen váltó térdeimre. Ugy vonzóltam lábaimat a köves és meredek úton, mintha minden léptemmel századok nehezékét tépném fel a nehéz porból; szinte kapaszkodnom kellett, hogy össze ne roskadjak a valaha is végigremegett képzelgések és a lassan belémtóduló valóság terhe alatt. Pedig, hogy hagytam volna magam mögött a pörölő városi népet, az utcán vágató gyerekek éktelen zíváját, s mindent, ami a modern élet tág fogalmában tetszeleg magának. Csak a remegő síklapként előltem hullámzó umbrias lapályt akartam látni, mely hátára emelte valaha ezt a sziklás meredélyt, melyre úgy kapaszkodnak a házak, mintha egy nagy áradásból menekültek volna: egymásba csimpaszkodva évszázadok óta így állanak egymás hála mögött, felszegett állal, lábujjhegyen, megkopott háttal, mellyel ugyan nem törődött senki. Még megvannak a városfalba nyitott kapuk, melyen áthaladva soha nem érzett erővel kap el a régiség hatalma, mely sohasem jutott túl e roskatag és omló falakon s pusztulásának minden kis kőve elszórtan, darabokra törve még egyre zengi a holt szőlőrokat, a zsúfolt, szenvedélyes falak-közi életek

fojtott himnuszát. Csak egy régi kútnak támaszkodj s egyszerre szamaras régi embert látsz a vergődő napfényen, amint ésgondolal lehajol és szomjas állatának hús vizet merít, s mikor arcába a déli harangszó, izzadt kalapját maga elé tartja és csöndes szamara szűrősele közt hangtalanul mozog a szája. S nem zavar, hogy a szemközti nyíló sikátor kifeszített kötelein száradó fehérenemű ringatózik az utcaközön szűkölve suhanó széláramban: a békés élet itt lebegtetted ősidőktől e békezáslókat minden felforgató történelmi áradás ellen. S ezek a kalimpáló, magyarázó olasz mozdulatok, a porban maszatosodó gyerekek, a kővedrű vízfordó lány, ki meztláb, fáradt fejlel megy el itt mellettem, nem az örök példaadó élet véreben-muzsikáló ütemére ballag-e? Sziklás oldala gödreiben és kiemelkedő buckóiban, az egész Subasiora ráfeszült sustorgó és gözölgő csendben bizony minden rendezőnél hivebb hangulatokeltő: vágyad fáradt kielégülése indít el bizalommal utadra, mely a kopott és primitív szépség utolsó látomása lesz, úgy lehet.

Mindent, művészetismeretet, különösebb kíváncsisággal firtató tekintetet, szent mohóságot, mindent: okoskodást, s nagy összefüggések keresését megadón kapura függesztve, csak néhai tiszta vágyam és alázatomban ragyogó mez-telenségemben hajlottam meg, hogy az arany-záporos nap alól, mely teleítatta sűrű és iszap-pos aranyporral a testem, behaladjak a zömök, zord szemöldökű templomajtón. Vigasztalásul s biztatóul alacsony boltozat szelte át felsőhajtó tekintetemet, pápasírok ridegen fénylő szobrai-ba ütköztette, aztán szelíden kényszerítve, bel-jebb terelt... A vastag és színes üvegablakon egyszer meggyöngyülve finom és szétszórt nap-fény rázódot szét, finom és szálkás, mint aranyfonál, mely átfogja a kelendő felénk és istenes gondolatokat. A kóruson kopott könyöklő füstös-fekete székek merov támlái közt ült, körös-körül, a barna-csuhás barátok serege, egy orgona kopott sípjaként s csengő-hangu zsoldáron dolgozott imádságos, lesütött szemű áhitatban. Hol ez a rész, hol a másik, a mélyebb hangú, csapott fel hangjával hossza-san vergődő hullámokat, melyek végigtapad-tak a régi freskókon, megrezgettek ablakok sarkába bujt csendet, felkúsztak a csavaros disztitű oszlopokon s egy lépéssel is valamí

Hönig
Frigyes
**HARANG-
ONTÓDE**
Arad,
Str. Barifja 10-21.
Alapítva:
1840.
Telefon: 376.

MOKOS

kelemfestő és vegytisztító munkája olcsó és kifogástalan

Telefon 13.

Tache Jonescu 13. — Avram Iancu 2.

Szörme festés és vállalunk.

elárthatatlan magasból és tisztaságból hullottak alélt idegeimre.

Semmi pátoz: keményen és elfogódottság nélkül szálltak fel a váltakozó dallamok, mint helyi madarak, hogy pár rövid szárnycsapással meghaljanak egy bolthajtáson. *Cimabue* kinzottarcú Szent Ferencének hangja volt ez minden kétségtől megtisztult, a hajlott menyezeti zárt kalitját ércesen áttörő leki szabadság hangja, mely porrá zúz minden látványosságra éhes mohóságot, egy sötét padzarokba költöz, hogy egész életre magaddal vidd a lélek szárnyaló himnuszát. S nem is kel már utbagazító, már értem minden áhitatos vonását a gyengédvonalú freskóknak: tudom, hogy egy örökös lobogásnak, egyetlen életeszmének munkái ezek, melyeknek aprólékos és áhitatos vonásaiban az ősbib és őszlönösebb élet lehetlenné finomított vad indulata lüktet: győtrő aszkézissal áttüzesített életmámor diadalmas kézfegyveinek nyomai. Az egész épület, mint a feeskéfések, hosszú idők szeszélyes és makacs munkája, nehézkes, egymásra-javított, egy szűk területen mindent, ami csak egy külön világot alkozhat, összezsúfoló, néhol kitörésszerűen nagy, máshol miniatűrökben, fapadfaragásokban bűnbánóan kicsi.

Megyek föl a lépcsőn, lám, gondolom, egy zárt területre nyugozott eszme és lélekindulat, mely csak befelé és fölfelé tárgithatja magát: templomot, újat, csak a régi fölé építhet, új freskókat csak a régi helyén festhet, újra és újra próbára téve az idegzet, a fizikum és lélek ritka egybehangelődésének munkáját, a nehézkietől megszabadult, összefogott őszlönök korbácsos egyirányba rándulását, mely csak egy alig mutatózó vonáson örökítheti meg névtelenségét. Igen, ez a csálhatatlanul ugyanazt akaró, csak egyirányú sugárba terelt lélek-hullámzás adhatta *Giotta* esetébe ezt a félelmetes erőt, mely egy vonásban, a durva és vastag szimbolizmus egy rejtett hajlatában a régiség minden bájának megőrzőjévé lehetett, mint egy finom antik tárgy nyoma megkövült látványban. Nincs a tanultságát és technikáját valaha is jobban elrejtteni tudó nagyobb művészet, amely a holt Szent Ferenc kezére csókra hajló Santa Clara-rendi apáca szelid és mégis önkívületi, vad és mégis gyengéd mozdulatáért, ily egyszerű eszközökkel, ennyi primitívességgel szemben kárpótolhatna. A régi pápai fogadó-terem kedves, s népi fantáziára valló trónja, a durva és régies padlósempé: milyen házi, soha külvilágot nem látott; mintha a barátok maguk csinálták volna ezt is, mint ahogy az egész loma, duplatemplomos épületen valami gondos, gyámoltó, naponként aggodalmasan rakosgató kéz munkája látszik, mely nem hágy nyugton semmit, míg ezerszer el nem igazítja, mert semmi sem fontos, csak Isten dicsősége, kit keze bahráló munkálásával, harsány hangjával a korlátolt örömei nehéz vízen hímáló lelkeknek makacsul felesapó szavával dicsőíteni kell.

De ha ilyen a templom, melyet Szent Ferenc emléke ihletett nemzedékek keze és agya névtelen munkájában ilyené, milyen lesz a régi templom és kolostor, ahol Ő élt, ahol minden kő őrsi zsákruhájának súrlódását és ahol rozoga padban, foszlott miseruhában, homorúvá kopott lépcsőkben nyikorgó ajtóban, elmállott falakban, szuvas gerendákban a fürge kalauzoló barátok számtalanszor elismélt kedves szavában, a templom mögött némán suhogó ciprusokban mindenütt az ő lelke sóhaj. Ugy szégyenlem nehézkes testemet, ahogy cipélem a kis padok között, a likas imaszalmolyok mentén, hullámzó, göresős téglapadlón, picit ajtókon át, körös-körül a kicsiny templom, melyet mindenestül elhúzna keréken egy pár bivalyökör; vigyázatok, hogy hozzá ne érjeteke valamihez! a barát mutat egy nyilást, ahová a kistermetű Szent Ferenc bűjt meg valaha s mely a falból nyomódott be búvóhelyé; nekem a mellemig sem ér s pirulva elfordulok. A kolostor udvara négyzetes, picit kert és kerek kút a közepén, apró rózsá-

bokrok és fölötté négyzögű langyos kék ég-darab. Mutatják oldalt a refektoriumot, egy fehér terítőn álló lenesetál, egy darab kenyér, meg egy félliter bor előtt ép egy barát ül a nagy csupasz asztal, összekarcolódott boltíves falak kiengesztelésében és fogyasztja évszázados egyforma ebédjét. A többiek a folyosókon sürgőnek gyors beszélgetésben, egyik elmondja, hogy öt nyelven beszél, nemrég jött meg a mohamedánok közül, ahol majdnem megölték, s felkapott szoknyával máris továbbmen, egy társa hívja diákos titokzatos mosollyal, vajjon mi az, ami ebben az időgazdagságban oly sürgős?!

Ó, kora volt még ennyi pironkodó alázattal megfizetni a kedves látványt, e nagyranőtt barbár embernek alig járható, piciny kis hajlékot, melyben minden úgy emeli, segíti, külön-külön muzsájával minden mozdulat és meleg szöglet úgy kiegészíti egymást, hogy sértés e szentség ellen kopogó cipővel belegázolni, ide-oda rebbenő tekintettel megzavarni. Am ekkor a kis barát szűk folyosókon át apró lépcsőkön le-felzárva Szent Ferenc kis virágos kertjébe visz.

Lehajolva a szűk ajtón, úgy bukom be a kis félig omlottfalú helyiségbe, mely elől és fent szabadon lehel az égre kicsinyke virágival, úgy esem be, mint aki csak most ért el oda, ahová csak a mesében szoktak a bántódás-

ból kiengesztelt mesehősök, a pillanatba, na egyetlenbe, a helyre, a soha többé nem láthatóba, ahova csak egyszer juthat el az ember, váratlanul, beteltségét a kínzásig túlfeszítve, hogy egy vágyat halálra sújtva, annak örök holttestével érintetlenségben őrizze titkát, meg-ökljét.

Kérem a barátot, engedjen megpihennem itt, hagyjon magamra: mosolyog, elmegy.

Leülök egy vékony deszkapadra s merősen előrenézek. A párhuzamos, két, félig leomlott fal között, ahogy a tekintet előrefele tereli, magasról, napfényes tájra látok; végtelen lapály; melyet a dús, nehéz pikkelyekben hulló napfény önt végig: csillogó szőnyeg, mely messze a kék égből görbül fel. Az alacsony szőlőbokrok vastag levelein nehezen, olajosan ring s a táj fölé vékony fátöl-reteg hullámlzik, mintha a szikrázó világosságra előcsalt apró növénykének páralelleinek csillogó raja lebegne állandó rajzásban ég és föld között, magával emelve a nehéz földet is és letépve az ég foszló selymét. Két karcsú, hatalmas nyárfa nyúlik fel e keskeny sávba, oly mozdulatlan egyeneségben, mintha megrezdülésüktől az ég meg-ingana. Végigszökik, levelről-leveleire pattanva, rajtuk is a nehéz fény, s körülöttük lassan hullámlzik a környék. Csak tekintetem egy rezdülésével pillantok oldalt s olvasom a táblán itt írta Szent Ferenc Naphimnuszát...

Amit a szovjet is megtanult

Írta: Lendvai István

Ugyálszik: vannak az életnek egynemely leckéi, amelyeket előbb-utóbb meg kell tanulnia mindenkinek, akár tetszenek neki, akár nem. Ezek hosszú sora után például megtanulta az orosz szovjet is egyfelől azt, hogy az emberek magánélete és erkölcsi felfogása nem lehet egészen közömbös a köz szempontjából, másfelől azt, hogy a házasságnak s általában a férfi és nő viszonyának holmi célesap, bohém felfogása gondolatilag egyáltalán nem eredeti, mert a XIX. század polgári társadalmá-

BUCSUZOM A NYÁRTOL

Virágtól — madártól
A rezző nyárfának özüstös lombjától...

Bucsuzom a sötét viharos felhőktől —
Bársonyos mezőktől...

Erdős, tombos tájtól —
Hazatérő nyájtól,
A forró, éltető, arany napsugártól...

Szomoruan várom a tél fehérségét,
Az alvó természet holtá dermedését —
Az egyfermaságot mozdulatlanságot...
A szél jajgatását szomorú zúgását
Fájlódó-didergő, rongyos snezóknek beteg, hajléktalan, sápadt szenvedőknek panaszos sirását, segélykiáltását...

És azután várom
Bokornak — faágak
Embernek — virágnak
— az egész világnak a megújulását
a boldogulását...

HORVATH ARPADNÉ.

nak (pontosabban: bizonyos „bohém” köröknek) a terméke, ellenben társadalmi szempontból teljességgel tarthatatlan.

A *Neue Freie Presse* moszkvai levelezője már hetekkel ezelőtt jelezte lapjának, hogy az orosz szovjet vezetőségében érdekes változás megy végre erkölcsi felfogás tekintetében. A szovjetunió központi bizottságának főtitkárát, Jenükidkét nemcsak azért bocsátották el állásából, mert a párt érdekeit nem képviselte eléggé nyomatékosan, hanem kifejezetten azért is, mert „magánéletében züllési jelenségek mutatkoztak” s vele együtt más szovjetelölkölekedéseket is elbocsátottak „kicsapongó életmódjuk miatt.” Sztalinéknak tehát már dereng valami arról, hogy az erkölcs nem magánügy és nincs a világnak az a megolyan kommunista államrendje sem, mely bizonyos erkölcsi létminimumot elmellőzhetne a maga vezető egyéneinél. Nem valami elmaradt, ódon konzervatív „burzsuji” egyéni ideológiája tehát az, amit Berzsenyi Dániel minden ország támaszául és talpkövéül szentenciázott s a tiszta erkölcs Moszkvában is épp olyan fontos követelmény, mint mondjuk, Niklán. De nemcsak ebben a tekintetben változott meg alaposan az orosz szovjet irányítóinak gondolkodása. Megváltozott a házasság dolgában vallott felfogásuk is.

A tények könyörtelen ereje ráeszméltette őket arra, hogy ahol a házasságot tisztán két ember egyéni kedvtelése, szórakozása, sőt szélsője dolgának tekintik, ott egyfelől nemhogy „a nő felszabadítása” kövekeznék be, hanem éppen a nőnek a legteljesebb megalázása, rab-sága, a legkegyetlenebb sorsnak való prédául-dobása, másfelől pedig alapjában rendülven meg a család intézménye, megrendül és veszendőbe indul maga a társadalom is. Amit sokáig csak szárazlelkű, szigorú erkölcsprédikátorok hamis dogmájának tekintettek az Isten és vallás ellen hadakozó szovjetvezérek, az a reális élet adatainak fényénél megdöbbentő valóságnak bizonyult: a nem éppen „szabad”, de meglehetősen szabad szerelmi élet, a má-ról-holnapra felbontható házasság következményeképpen az orosz társadalom lassú, de biztos szétzúllése meredt a szovjetvezérek megfi-szelyű szeméi elé.

„A családot fel kell oldani a közönségben”

Kelét, fésűt, takarítászszközt leqo csóbban és legjobbat

HAVRANEK-nél vásárolhat

Oradea, Bul. Reg. Ferdinand 12.

— ez volt a bolsevik állam doktrinér jelszava és ez a jelszó a valóság vizsgáján úgy megbukott, hogy most Moszkva — a világforradalom főhadiszállása, az Isten és a vallás ellen való harc vörös fellegvára — mindent elkövet a család intézményének megmentésére, nem utolsósorban azoknak az elveknek a figyelembevételével, amelyeket kétezer év óta hirdet az általuk ádázul gyűlölt kereszténység. Nincs jellemzőbb erre nézve, mint az, hogy a leghívatottabb szovjetkörökben egyenesen rossz szemmel nézik, ha valamelyik vezetőségi tag egymás után többször válik, — a szülőknak pedig nemcsak a régi szülői jogait adták vissza, hanem kifejezetten megkövetelik tőlük szülői kötelességeiknek minél lelkiismeretesebb teljesítését is.

Az ember szinte nem hisz a szemének: a szovjetsajtó egyenesen azt követeli, hogy, akik könnyelműen válnak, azokat vessék nyilvános bojkott alá! Az a szovjet, amely éppen csak, hogy a „szabad szerelmet” nem proklamálta valamikor, most mindent megtegy a válás megnehezítésére és a házasságot lényegesen megkülönbözteti már az ágyasságtól, pedig valamikor egyenjogúvá tette mind a két életmódot. Az állam újra felfedezte a családot s az állam és a közösség alapsejtjévé nyilvánította — mondja a bécsi lap moszkvai levelezője, aki jellemzésül megjegyzi azt is, hogy az ifjúsági bizottság központi újságja, a *Komszomolszkaja Pravda* szerint „a családalapítás és a rendezett házasság a jó állampolgár kötelességei közé sorolandók” és nemrég már híre járt Oroszországban annak is, hogy a szovjet bevezeti az — agglégényadót. Ime: így buktak meg az Őstenben a szerelmi szabadosság és a derűre-borúra felbontható házasság s így volt kénytelen a vallási és erkölcsi fékek ellen rúgódó proletárállam a maga érdekében levonni e jelszavának bukásának következményeit.

De megtanult a szovjet még mást is. Megtanulta, hogy nem lehet komoly, eredményes pedagógiai munkát végezni ott, ahol a diákok, az ifjak szovjetesdit játszanak és a maguk kényekedve szerint szavazzák meg, hogy melyik tanárt hajlandók megtérni a katedrán, melyiket pedig nem?

A szovjet hatalmasságai hosszú évek szomorúan mulatságos és visszás jelenségei után arra is ráeszméltek, hogy a tekintélyi elv nélkül sem család, sem iskola, sem állam nem boldogulhat és hogy az állami tekintély elve szempontjából a legszerencsétlenebb „iskola” az az iskola, ahol a diákság a nevelői tekintély felrúgásán kezd — állami felhatalmazással. A családi élet züllesztésében, végzetes süllyedésében nevedett fiatalság a maga szeszélyeinek és bűnöző hajlamainak olyan jelenségeivel szolgált a pártfogmák bolondjainak, hogy azok megdöbbenve ábrándultak ki a maguk ideológiájából és ma már egyetlen iskolai szervezet sincsen Oroszországban: a mokszvai vezetőség sietve feloszlatta ezeket a diákdiktatúrát játszó intézményeket.

Az orosz szovjetnek ez a talán még nem egészen okulása mindenestre okulás lehet más országokban is azok számára, akik még mindig nem szabadultak meg bizonyos baloldali elfogultságoktól s ahol még mindig in-

A legfinomabb hal

még ha a legjobban is van elkészítve izetlen lesz, ha egy „akármilyen” táblaolajban készítik el. Sohase kérjen szállítójától egy „akármilyen” táblaolajat, hanem követeljen egy kanna „SPHINX”, táblaolajat és így Ön is meg fog győződni arról, hogy semmi sem pótolhatja ennek finomságát és aromáját.

kább csak tanácskoznak a családvédelemről, mintsem cselekszenek. Ha a keresztény gondolkodás szóvivőinek nem hisznek, higgyenek a világ legradikálisabb világnézeti balszárnyának. Az orosz szovjetnek, amely most kénytelen egész sereg családvédelmi és tekintélymentő intézkedést tenni, nehogy az egész orosz társadalom és vele a „proletárállam” rendje és léte áldozatul essék a szétszüllesztésnek, az elalja-

sodásnak, az erkölcsi anarkiának. Nagy kérdés azonban, hogy mindezek az intézkedések teljesen hathatósak lesznek és lehetnek-e ott, ahol az állam közben változatlanul folytatja harcát az isteni tekintély és a vallás erkölcsi értékek ellen? Mert, ahol ezek az értékek megingottak, ott nagyon kétséges, hogy lehet-e végső soron teljes, átható erkölcsi megújítást teremteni?

Ha egyszer a házasságnak nincs szentségi jellege, ha sem a férfi, sem főképpen a nő nem tekinti magát földöntúli rendeltetésű lelkes lénynek isteni jogokkal, kötelességekkel és aspirációkkal, akkor kérdés, hogy a nő olyan nagyon boldognak fogja-e érezni magát csak azért, mert most már ugyan nem egyszerűen eszköz a férfivágyak számára, de még mindig csak arra való eszköz, hogy minél több és minél megbízhatóbb szovjetelvtársat produkáljon a „proletárállam” számára? Ha az isteni tekintélyt maga az államhatalom nyíltan és rendszeresen tiporja, vajjon elég erős lesz-e egy párt-szervezet a maga pártfogmáival és szuronyai-val arra, hogy áthatóan biztosítsa a tekintélyt a lelkekben önmaga számára? Ahol az emberi élet nem kapcsolódik isteni, földöntúli motívumokba, ott mindig ki van téve a tisztán emberi motívumok játékaiknak és fordulatainak: ahol Isten megdőlt, ott máról-holnapra megdőlhét minden, ami nem isteni, csak emberi. Nem lehetetlen, sőt igen valószínű, hogy a moszkvai szovjetnek ezeken a mostani leckéken túl meg kell tanulnia még egy nagy végső leckét is...

CSÉPLÉS UTÁN

Mindenfelől a határon
behordva már a keresztet.
Szent Mihályig a fáradt föld
most már egy kicsit szendereg.
Elült a cséplési lárma,
megszegve már az új-kenyér.
Hő imára kulcsolódik
milliónyi kérges tenyér.
Elhuzódott egyidőre
a gondoknak sűrű raja.
— Majd jut talán egy-két garas
s mulik a bajok apraja.
Majd jut talán egy-két garas:
van is helye annyi, annyi...
Eszteendőknél át milyen kár, hogy
csak egyszer lehet aratni.

Ti jólétben dúskálkodók,
mit tudjátok mi az, ha nincs,
Kik lenézön mosolyogtok
szegények apró dolgain.
Ruha kéne, csizma kéne.
A roskadó szalmás tetőt,
a kaput is csináltatni
kellene már — de nincs miből.
Ez is kéne, az is kéne,
panasz, kérés, mindenik szó.
Itt a könnyecsepp is óceán,
a porszem is Csímboraszó.
Hiszen ezer paraszt közül,
ki most az ujját megszegte
esztendeig felének se
nem lesz elég a kenyere.

SÁRKÖZY GERŐ.

A Vörös-tenger

Henry de Monfreid Abessziniáról írt nagyszerű riportorozatban az alábbi fejezet érdekes képet nyújt a Vörös tengerről, amely az olasz csapat 16-szer és élelmiszerszállító hajók tömegét ringatja a hátán.

A nap súlyos, vörös korongja felbukkan a láthatár szélén. Néhány perc alatt felemelkedik és mindent eláraszt a ragyogás, áttűzést a forróság. Ez maga az Isten végtelen hatalmasságában, aki minden nap újjászületik, felébreszti a természetet, megtermékenyít, teremti, rombol és megújít. Megjelenésére e csillagok eltűnnek, birtokába veszi az egész égboltot.

A szelek elalszanak a tropikus éjszakában, csak valami enyhe kis fuvalom marad ébren, de a ragyogástól felébrendnek és folytatják örök futásukat.

A tenger fodrozódik üdítő lehelletűktől, felveszi a szeles idő sötéték ruháját. Az áldott szél megengedi, hogy a vitorlás kifésztse vitorláit és magával viszi, gyorsan és könnyedén a tajtékzó habokon és játszik a tengerrel, mint valami jókedvű delfin. Ez az az idő, amikor a tengerészek régi dalokkal üdvözlik a szelet.

Fehér sirályok keringenek az átlátszó égbelen, repülőhalak seregei bukkannak ki a vízből és csillognak, mint a legszebb drágakövek. Azután visszapattannak a hullámok tarajára és beleolvadnak a tajtékba. Körülöttük a tiszta reggeli levegőben minden az ébredésnek örül.

A *Chenonceaux* hajó fedélzetén, egészen más a helyzet: a szél nem neki fúj. Mint minden nagy hajó, megveti a szelet, de ma a szél az, aki egyáltalán nem vesz tudomást a hajó létezéséről.

Egyforma sebességgel haladunk a szélel, ezért nem érezzük. Fojtogató forróság vesz körül, mindaz a bűz, amelyet a hajó teste kilehel magából, ott marad körülötte, mintha csak ezzel akarna rajta bosszút állni. A villamos ventilátorok szinte okádják a hajó fenekéről felfelé áramló gyilkos rossz levegőt, a latrinák bűzét, a konyhaszagot. És minden ott marad helyben, megfekszi a hajót. Elviselhetetlen, beszívhatatlan levegővel veszi körül az ideszorult embereket, mint a mi bonyolult életrendszerünk elkerülhetetlen járuléka, amelyet mindenüvé kénytelen-kelletlen magunkkal kell hurcolnunk.

Milyen más, milyen megkönnyebbülést hozó lenne másirányú szél, amely megszabadítana bennünket ettől a nyomasztó, bacillusokkal teli levegőtől. Most is, mint mindig, csak akkor gondolunk a természet ajándékaira, ha hiányukat érezzük.

Ezalatt, egyre fogy az északi szellő ereje és végre is eljutottunk birodalmának végső határához. Lassanként egyre jobban elhagyjuk gyorsaságban és a hajó dögletes levegője mögöttünk marad. Tiszta levegő árasztja el a fedélzetet, teli tüdővel szívjuk magunkba. A hajó megtelik az enyhe szellő gyönyörűségével, a szellőzőkkel felszerelt kis kerek kabinablakok is szomjasan szívják magukba.

Szélcsend. A tenger már nem olyan kék, felülete tükörsíma. Violaszínű meduzák csapata mellett haladunk. Az áttetsző, kocsonyás-testű harangok most alszanak a kék mélységekben, lassan rezegnek, hogy a tápláló vizet megfogják és eljuttassák a testükről lecsüngő százszerű szálakba.

A hajó orra könnyörtelenül közéjük ront, megzavarja, felfordítja őket, összekeveredve, alakatlanul és megszükrülve görögnek a váratlan, erős hullámverésben, mintha a hatalmas acélszörnyeteg örökre tönkre tette volna tündéri szívárványos színeiket.

Angol divat szerint öltözött fiatalember közeledik hozzám és megszólít.

Megmagyarázom neki, milyen veszedelmes lenne megérinteni ezeket a különös állatokat, amelyeket a természet mikroszkópiusan kicsi dárdaikkal szerelt fel. A legcsékélyebb érintésnél rendkívül fájdalmas viszketést okoznak és azután sokáig tartó duzzadtságot és daganatot. A magyarázat bemutatkozással végződött.

— Már az első napon megismertem önt, a tényképei alapján, amelyeket a könyveiben lát-

tam. X. . . . vagyok, tanulmányutat akarok tenni Abessziniában. . . . Nézze csak, ott, azt a vörös foltot . . . nem olyan, mint valami sziklaszirte?

— Nem, — felelek nevetve, — a hajó nem úszna ilyen nyugodtan, a kapitánya nem beszélgetne olyan derülten az elsőosztályú fedélzeten néhány rokonszenves utassal, ha hasonló veszedelmek kereshetnének a hajó útját. Amit most látott, ez az a jelenség, amiért a Vörös tengert vörös tengernek hívják. Nézzon csak le, most szinte olyan, mintha nem is vízben, hanem vérben úszna hajónk. Ezek párnái algák, amelyek a víz felszínén úsznak. Az áramlatok csendes vízterületekre sodorják. A nyílt tengeren, a jelenség meglehetősen ritka, de a partok közelében, a sziklaszirtek védelmében, már sokkal gyakoribb.

Az első hajósok, akik végighajóztak ezen a szélvihardúta tengeren, mindig hossztegenyének irányában, kénytelenek voltak mindig a sziklás partok közelében maradni, mint ahogy a most is csak ezeket a részeket járják az idevalósi kisebb parti hajók. Ezekben a részekben leggyakoribb ez a különös jelenség. Természetesen azonnal felkeltette figyelmünket és ezért nevezték el a tengert „el bahar el ahmar”-nak, vagyis Vörös tengernek.

Tengeri útunk vége felé közeledik. Hat óra múlva Dzsibutiban vagyunk.

Itt a Bab-el-Mandeb, vagy másként a Reménytelenség Kapuja, mert ezen a részen, nagyon veszedelmes és kétséges az átkelés a vitorlásoknak.

Tegnap óta, délkeleti szél fútyul a Chenonceaux árbocai között. A fedélzet védtelen részein valósággal elviselhetetlen a tartózkodás, a hölgyek fel sem jönnek, mert a forgószél ugyancsak elbánik könnyű ruháikkal.

Perim szigete előtt vagyunk. Elnyúlva fekszik a tengerszorosban, mint valami angol ház-örzökutya. De 1857-ben kicsibe mult, hogy nem a francia zászlót tüzték ki kikötőjére. Oda is kerülhetett volna minden különösebb megérőtetés nélkül, de a franciák általán kissé könnyedek, semmit sem vesznek eléggé komolyan, különösen akkor, ha csak személyes érdekeik forognak kockán.

A francia tengernagy, akit azzal a megbí-

A VÁROS

Lenézi a kicsiny falut,
a szalmatetős házat.
Tisztes távolban a vidék
a meggyőzneyed alázat.

Nem ismeri a ringató
békét, a drága csendet.
Itt nappalok és éjszakák
sikongó zajba mennek.

A falu balga gyermekét
ezernyi örvény várja
s merengőn észre sem veszi,
már karjaiba zárja.

Az élet apró gyöngyeit
itt alig veszik észre.
Fut a napfény, rab a virág
s a madár csevegése.

A büszke város csak a nyár
hevében sóhajt vágyón:
be szép is messze valahol,
akácok kis tanyákon...

SARKA LAJOS.

* **Emésztési nehézségek**, gyomorfájás, gyomorégés, csalánkiütés, rosszullet, fejfájás, idegizalmak, álmatlanság esetén a természetes „**Ferenc József**” keserűvíz megszünteti az emésztési zavarokat, fertőtleníti a gyomrot és a beleket, a vérkeringést helyes utra tereli és felfrisíti a szellemet.

zatással küldtek ide, hogy vegye birtokába a szigetet, amikor a szuezi csatorna átfúrását elhatározták, előbb Adent érintette, hogy elegendő élelmiszertel lássa el hajóját a Jöréménység fokán keresztül vezető hosszú útja után. Az angol erősség parancsnoka barátságos udvariassággal fogadta és a kormányzó az elegáns francia tisztet, a legrégebb francia arisztokrácia díszének tisztelőt, éjszakai bált rendezett.

A hölgyek, akik valósággal száműzötteknek érezték magukat a világnak ezen a távoli pontján, férjeik társaságában, akik whisky előtt és után mindig egyformán hallgatagok voltak, hideg, de annál szívósabb angol lelkesedéssel üdvözölték a bál terét.

Az ünnepség pompásan sikerült, nagy barátkozás fejlődött az angol és francia tisztet között. Az éjszaka nagyon gyorsan telt el és az admirális végül is kijelentette, hogy nem maradhatnak tovább. Különböző tengerészeti szak-kifejezésekkel okolta meg távozásukat, de ebből a hölgyek természetesen egy szót sem értek. Kérlelték az admirálist, de hajthatatlan maradt, el akarta vinni az összes kitűnő táncosokat.

— Mondja csak, kedves tengernagy, — szólalt meg végre a kormányzó felesége, — miféle halaszthatatlan találkozója van abban a lehetetlen országban, ahol még az ördög sem ütné fel tanyáját? Egyszerűen foglalj eljűk és nem engedjük szabadon, míg meg nem mondja az igazságot.

Es valamennyi asszony körülfogta. A tengernagy még nem volt ötven éves, szép ember volt, szentül hitte, hogy ezüstös hajával még jobban tud hódítani, mint fiatal tisztjei.

Tehát nevetve ismerte be: — Nos, csakugyan találkám van, de nem olyan szórakoztató, mint gondolják. Csak egy lakatlan, csúf kis szigetet kell meghódítanom. — Hát, ha a kötelesség szólítja, akkor viszaadjuk a szabadságát, de majd csak a cötilon után. Hiszen a szép menyasszony úgyis elég régóta vár mesebeli hercegére. Néhány óráig még igazán türelemmel lehet, nem fog megártani neki.

Erre a tréfára, a tengernagy, aki hölgyekkel szemben nem tudott udvariatlan lenni, hagyta, hogy a bál egészen hajnalig folytatódjék.

De a kormányzó nagyon jól megértette, miről van szó. Magához intette szárnysegédjét, aki csakhamar eltűnt a társaságból. Negyed-óraival később, gyorsparancsot küldött Perimbe.

Másnap, amikor a mi gáláns tenger-nagyunk megérkezett a sziget elé, nagy meglepetés érte. Angol lobogó lengett a szigeten. A menyasszony férjhez ment, törvényes házasságot kötött.

Angol tiszt sietett elébe, nagyon udvariasan. Amikor a tengernagy megkérdezte, mióta van ott az a zászló, a tiszt nagyon komolyan felelt:

— Mindig is ott volt. Nem tudja, tenger-nagy úr?

A tengernagy, nagy bosszúságában és zavarában, nem firtatta tovább a kérdést és min-

BUDAPESTI

rokonához szállni kényel-
mentlen idővesztéssel jár
és nem is olcsóbb, mint a
kifűnő hírek örvendő, 10
éve fennálló.

WINDSOR PENSIO

Vilmos császár út 7. II—III—IV.

Andrássy-ut sarak 35 ujonnan berendezett
hideg-melegvizet szoba. Ellátás nélkül is.

Időszerű árak!

den további
zállt.

Miesoda
nek! Őt hó-
ség foka ké-
az angol zás-
tek ki Perim-
kodnia. A T-
hajójával. In-
természetes I-

A könny-
lyott, más te-
cia hajók szá-

De az ar-
szetes kikötő-
rata lehet
lenne, ha me-
itt megvethe-
cia hadihajó-
és remélték,
előbb érkezne
a tengernagy-
mosollyal az
kijelentette, h-
lengedezett .
gol király zá-

A K

(Budapest)
Lónavot illés
népies, naiv
árán, mocsar-
oroszbörtön
össze ötven h-
nép újkáro-
kolduló barát-
nyedett finn
szóltatta pri-
büvölő mondá-
elfeledkezett.
ben látott vil-
fordítás is, de
egyértékű for-
ben adta ki a

Ebben u-
benső titkai,
ebben a csoda-
góktól Gösej-
tos mondat.
népnyelvünkbe
Belában a folk-
szenvedélyes t-
Paasonen, kiv-
hogy ha az er-
kor Vikaróbol-
Az ő átköltés-
mert maga is
tok közt, felku-
őreg énekmon-
régi runókat, I-
szas hazai előt-
lései is voltak.
szen Erdély, a
dugott falvair-
szével jegyezz-
mondókat. Vil-
zeti munkájára
emlékezni.

Most a Ka-
a Lafontaine T-
megjegyzem, h-
művet másods-
va magánkiadó-
sikerű könyvek
155 oldalas két-
kormány ajánd-
legnagyobb fes-
lőbbszínű reme-
kepe székegy
szobabelsőre, cí-
emlékeztet ka-
hősei pedig a n-
bikát leterítő .
Toldynk lenne.
benülő népene-
összekapcsolva,
kelik a Kaleval-
A két-házo-
rekre utal ného-
természetesebbe

den további idővesztés nélkül, ismét hajóra szállt.

Micsoda kegyetlen, bosszantó játéka a sorsnak! Öt hónapi gyötrelmes utazás a Jöreménység foka körül, csak azért, hogy üdvözölhesse az angol zászlót, amelyet egy órával előbb tűztek ki Perim szirtfokára! Volt is min bosszankodnia. A Tadzura-áramlatban indult tovább hajójával. Inkább Obok, egy kis dankali falu természetes kikötőjében akart lehorgonyozni.

A könnyelműen elvesztegetett sziget helyett, más területet kell szereznie, ahol a francia hajók szabadon megpihenhessenek.

De az angolok is gondoltak erre a természetes kikötőre, amely egyúttal kapuja és bejárata lehet a titokzatos Etiópiának. Hasznos lenne, ha megakadályoznák, hogy a franciák itt megvetessék a lábukat. Közvetlenül a francia hadihajó távozása után, ők is nekiindultak és remélték, hogy erre a stratégiai pontra is előbb érkeznek meg, mint a franciák. Ezúttal a tengernagy fogadta barátságos, előzékeny mosollyal az angolokat és kérdezősködésükre kijelentette, hogy a francia zászló „mindig” itt lengedezett... éppen úgy, mint őfelsége az angol király zászlója Perimben.

Mitesszer és tisztátalan arcbört

nem ismerem!

amióta feltalálták a Scherk arcvizet, csak le kell mosni vele reggel és este az arcot. A tisztátalanságok elmúlnak és előtűnik a finom, teljesen tiszta arcbőr. Ár: üvegenként: Lei 62., 103. és 164.

SCHERK Vezérképviselő.

«Excelsior» Calea Moșilor, 78 București I,

Lotion
Façiale
Scherk
(Scherk arcviz)

A Kalevala megjelenésének századik évfordulója

(Budapest). Éppen 100 éve annak, hogy Lönnrot illés finn orvos kiadta a Kalevalát, a népies, naiv hőskölteményt. Sok nélkülözés árán, mocsarak, őserdők, kóbor vadállatok, orosz börtön stb. nehézségei közt szedegette össze ötven hosszú énekre terjedő anyagát a nép újkárol, házról-házra járva, mint egy kolduló barát. Az orosz iga alatt nyögő elszegényedett finn parasztok szívéhez férközve megszólaltatta primitív meséiket, ősi énekeiket, bővülő mondásait, amikről a városi nép már elfeledkezett. Több nyugati nyelv után 1871-ben látott világot egy rosszul sikerült magyar fordítás is, de az igazi, az eredetivel teljesen egyértékű fordítást Vikár Béla tollából 1909-ben adta ki a Magyar Tudományos Akadémia.

Ebben a fordításban a két rokonnyelv benső titkai, mélységei taláznak kifejezésre, ebben a csodaszép átköltésben a fordító a csángóktól Göcsej-ig mindenféle zamatos, fordulatos mondást, tájszót és kifejezést felhasznált népnyelvünkéből. Szerencsésen találkozott Vikár Bélában a folklorista gyűjtő, tudós és költő és szenvedélyes utazó, felfedező. Műfordításáról Paasonen, kiváló finn tudós állapította meg, hogy ha az eredeti finn Kalevala elveszne, akkor Vikárból kellene visszafordítani finnre. Az ő átköltése éppen azért nem papírszagu, mert maga is éveken át vándorolt finn parasztok közt, felkutatta az 1890-es években még élő öreg énekmondókat, hogy tőlük hallja az ősrégi runókat. De finnországi utjához már hosszas hazai előtanulmányai, lelkes faluzó gyűjtései is voltak, nemcsak istenadta ösztöne. Hiszen Erdély, a Dunántúl, vagy Tótország eldugott falvaiban, pásztor-hurubáiban már szrével jegyeztette az öreg dalosok, regősök mondókáit. Vikárnak arról a korszakos nemzeti munkájáról egyszer külön fogunk megemlékezni.

Most a Kalevalát 2., átdolgozott kiadásban, a Lafontaine Társaság adta ki. Magyarátul megjegyzem, hogy az Akadémia semmilyen művet másodsor nem ad ki, ezzel teret nyújtva magánkiadóknak is, az elfogyott nagy-sikerű könyvek további kiadására. Ehhez a 155 oldalas kétkötetes díszkiadáshoz a finn kormány ajándékozta a papírost és a finnek legnagyobb festője, Gallen-Kalela fejleceit és legbánszínű remek könyvdíszzeit. Egyik-másik képe székely vagy kalotaszegi boronaházra, szobabelsőre, cifra „rudravaló” himes ruhákra emlékeztet kacagányos, nomádkardu, ijjas hősei pedig a magyar elődökre. A megvadult bikát leterítő „vasmarku hős” alakja mintha Toldynk lenne. A legelső kép egymással szembenülő népekeseket ábrázol, amint kezeikkel összekapcsolva, előre-hátra hímáldozva énekelik a Kalevala verseit.

A két-három évezredes közös ősi gyökerekre utal néhol egy-egy kép, amit üdöbben és természetesebben őriz meg a finnség, amely

közel kétszáz évvel később vette fel a keresztiséget, mint a magyarság. Mindenesetre hitregéink, regős és virágénekeink ősi gyökereire bukkanunk. Ez a költemény nem egyetlen hősről szól, hőse sok van: az ember maga, aki a természetet, a rideg északi tundrákat hódítja meg. Meg is említhetjük három főbb alakját, akik a csodamalom (Sampo, a székely balladákban is visszatérő kép) körül forgolódnak: Vejnemöjnen, aki bübajosságával, táltos tudományával azt példázza, hogy nem a nyers erő, hanem a lélek, a szó erejével kell legyőzni az ellenfelet; Ilmarinen, az ég kovácsa jelképezi a testi erőt; az élvezetek, gyönyörök kifejezője a „léha Lemminkeinen”. A sámán-kultusz megörzöje a költemény, sok babonájával, kuruzslásával megörzöje a keleti néphagyományokat.

Vikár mindegyik ének summáját szellemes, pársoros versben foglalja össze, pl. ilyen üde képekben:

Fagytól ember zöldül-kékül,
S nem szabadul bübáj nélkül.

Itt nem szablya szel le főket,
Szilaj vér buktat el nőket.

Apró ellenség is hozhat
Vészt fejünkre, vajmi rosszat, stb.

Ezek az idézetek is szerencsésen érzékelte-tik a Kalevala szellemét, az eredetinek szépség-

Templomberendezések
Templomfelszerelések
Kegyűgyak
Reverendák, címádák
Papi öltönyök
Cingulus, Leó-gallér
Miseruhák Miseruhaanyagok

ECCLESIA rt.

Budapest, IV. Váci-utca 59.

Tel. Aut. 84-0-46.

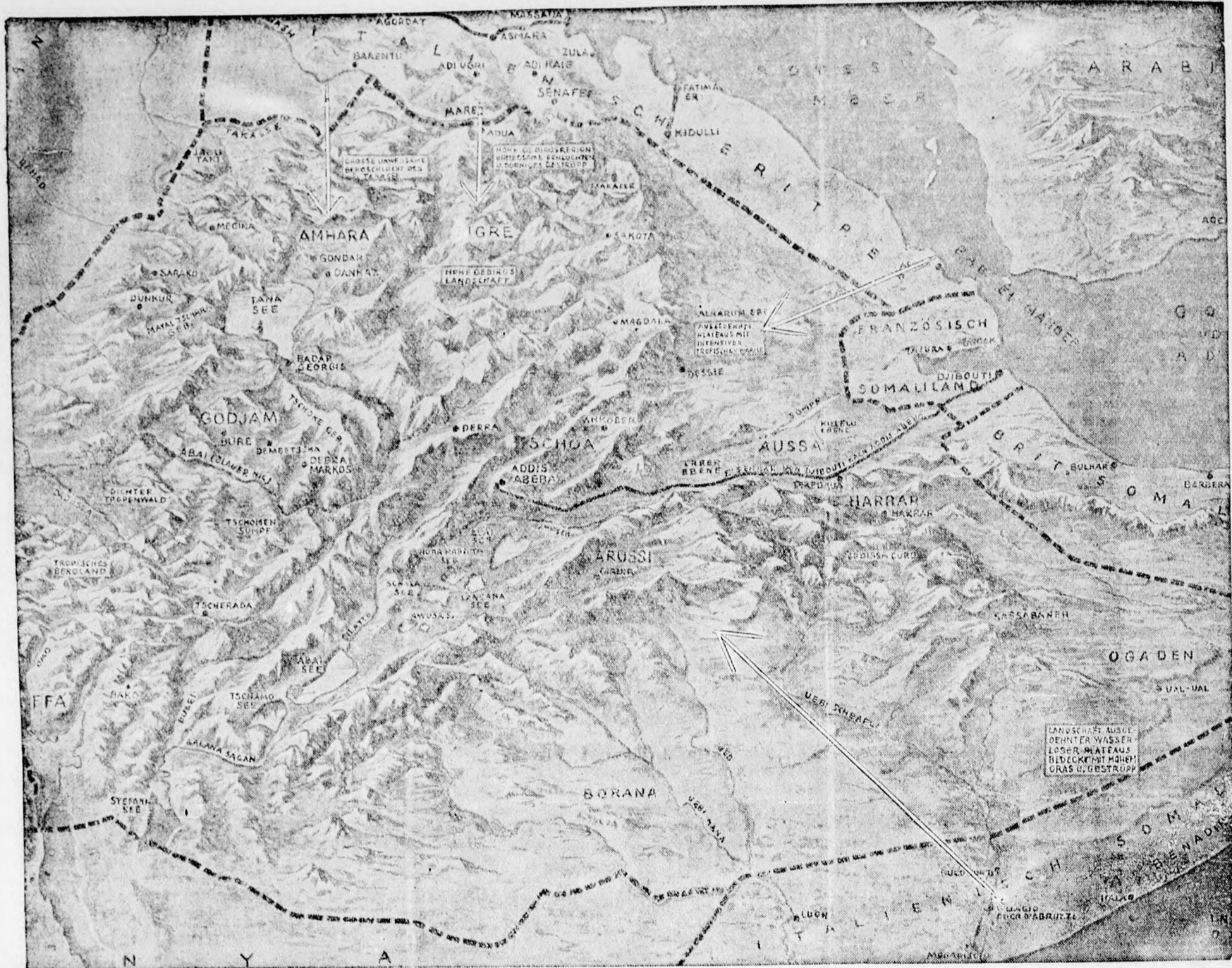
geit, a magyarral közös, ősi nyolcas versmérteket, kezdő rimeket (alliteráció). Ezt az utóbbit magyar fül is szívesen veszi, mert a mi nyelvünk is ereszkedő ütemű (trochaeus). „Gyakorító, mozzanatos és kezdő igéink együtt szök-décselnek, perdülnek és iramlanak” e fordításban az eredetivel, miként Kosztolányi Dezső tömör szellemességgel ily három jellegzetes igével érzékelteti a két nyelv legkülönösebb rokonai egyezését, ami ilyen hallatlan zeneiséggel megegyezően nincs még két nyelv között. Mert ne felejtsek az északi rokonsággal gúnyolódók: nem a szavak ezreinek vagy a szóképeknek egyezése a lényeges, hanem a nyelvtani egyezések és rokonhangzások tömege, ami pedig itt kétségtelen.

A Kalevala művészi kialakítását a karjalai törzsnek köszönhetjük, de igazában az egész nép költötte azt és Lönnrot csak egybefoglalta a közel tizenötezer sort. Habár így szerkezeti-leg széthulló, nem oly egységes költemény, mint a rokon észt nép hasonló naiv eposza, a Kalevipoeg, azonban ennek tudákos kezektől átvitott szövege kevésbé értékes, mint a meg-rontatlan Kalevalaé. Az észtek folklore-gyűjtésének Hurt Jakab luteránus lelkész, a tartui egyetemen a folklore tanára magánygyűjteményében 45.000 régi dal, több mint 50.000 közmondás, 10.000 babona stb. található. A finn muzeumokban pedig még nagyobb számban állnak az ősi daljegyzések, fonográf felvételek a kutatók, összehasonlító nyelvtudósok rendelkezésére. A Kalevalának egy másik, nemzeti jelentősége az, hogy közzététele után, a negyvenes években és az újabb gyűjtések publikációjával kapcsolatban később is érett meg lassan az a nemzeti lelkesedés, amely az egész finn népet az ujjáébredés, az orosz elnyomás alól való felszabadulás modern eposzába lendítette. Már a XV. század óta nyögtek idegen uralom alatt, a svédek közel ötszázéves országlása alatt, hogy ezután csak a rabtartó változzék oroszra, 1809-ben. A 110 évig tartó orosz uralom alól csak a világháború végén kerültek ki. Talán egyetlen államalkotó nép sem szenvedett ennyit, mint északi rokonaink. A művelt osztályok nyelve a svéd korszakban latin volt, ez védte (mint egy szép finn költemény mondja): miként a hólepel az őszi vetést védi a fagytól, a falvakra kiszorult finn nyelvet. Mennyire analog helyzet a magyarság viharos századaival.

Az a kölcsönös érdekelt és szeretettel, mellyel e két, illetve az észttel 3 rokon nép egymás iránt viseltetik, a háromévenként egymás országában rendezett közművelődési kongresszusokkal, gyakori társasutazásokkal is ápolják, nemkülönben a budapesti Egyetemi Enekkarok állandó finn műsorszámával. A 3 és félmilliónyi finnség, meg a jóval kevesebb észt testvérek iránti tiszteletünknek és ragaszkodásunknak adott kifejezést ennek az új Kalevala fordításnak kiadásával a Lafontaine Társaság, valamint Vác község közönsége is, amely az elmúlt héten ünnepelte a Kalevala centennáriáját, abból az alkalomból, hogy a derék váci franciskánus barátok a saját erejükből fenntartott nyomdájukban állították elő, lelkes lemondással, nagy figyelemmel ezt a művészi kötetet.

Dr. Gergely Pál.

ABESSZINIA, az utolsó „fekete császárság“ a világpolitika közép- pontjában

Ez a térkép Abessziniáról készült és az ország fekvését, hegy- és vízrajzi viszonyait, városait és községeit áttekinthetően mutatja be. Északkelet felől hatalmas hegységek emelkednek, délkeleten pedig roppant kiterjedésű, sívó pusztaságok fekszenek, amelyeket száraz tövis-cserjék özöne borít s amelyek komoly akadályai a támadó hadműveleteknek. Utak alig vannak és az egész ország egyetlen vasútvonalal rendelkezik, amely a francia fennhatóság alatt álló Szomál tengeri kikötőjéből Addis-Abeba-ha vezet. A térképről bárki megállapíthatja, hogy a hadviselésnek a terep miatt nehézségekkel kell szembeállnia.

De meg kell jegyeznünk, hogy Abessziniának pontosan felmért térképe nincs. Ez a térkép nagyjában csak elképzelés. Hiszen az ország akkora, mint Francia- és Németország területe együttvéve és igen kicsi az a rész, amit fehér ember látott, mert a vad törzsek föltétlenül legyilkolnák. Titokzatos ország, ahol Menelik császár halálát az európai követségek előtt teljes három évig tudták titokban tartani, holott az utolsó rabszolga is tudta, hogy meghalt, de fehér embernek nem árulta el.

Egyetlen külföldi követségnek még csak sejtelmé sem volt Menelik haláláról, csak akkor tudták meg 3 év múlva, amikor a mai császár ült a trónra. A fehér embert mérhetetlenül gyűlölik. A fehérekről a vándor seikik, kik Koránra tanítják a falvak gyermekeit, azt tanítják, hogy „a fehérek bőre sápadt és színtelen, mint a fér-

geké, amelyek a rothadás részekén élnek. Mint a tisztátalan állatok, dögüst esznek és rettegnek a naptól, mert Isten fátylaja megölné őket, ha le merészelnék venni kalapjukat az ő színe előtt, csak akkor jönnek elő fedetlen fejjel, ha a hiéna kijött már rejtekhelyéből, hogy megkeresse az elhullott dögöket”. Elképzelhető, hogy az ilyen tanítás után milyen érzelmekkel néznek a bennszülöttek a fehérekre. Abessziniában egyetlen európai embernek sem lehet saját földje, csak úgy vásárolhat földet, ha a szolgálja nevére írja. Viszont az abesszinek szabadon vásárolhatnak pld. Franciaországban amennyit akarnak.

Harrarból már öt remek ut vezet Abessziniába belseje felé. A csercséri út 2500 méter magas hosszan elnyúló hegyláncon át vezet, melynek környékén kávét termelnek.

A negus feladatát nagyban nehezíti az, hogy különféle fajok felett uralkodik. A szoros értelemben vett Abessziniában csak Khva, Menelik bölcsője s néhány szomszédos tartomány tartozik hozzá. Az egész nem nagyobb, mint Belgium. A

Pahocs Károly:
Édua áldozata
Regény
Ára tizve 105 lei és portó.
Kapható könyvosztályunknál

többi: Gurage, Vallamó, Galla, Szomáli, Dankali, bizonyos értelemben Abessziniában gyarmatai, amelyeknek lakosait ép úgy kezelik, mint pld. a francia állam afrikai gyarmatainak alattvalóit: az annamitákat, marokkóiakat, stb. A főváros Addis-Abeba 3000 méter magasságban fekszik.

Abessziniában egyik érdekessége, hogy ha a bíró törvényesen megállapítja a hitelező követelését, akkor a hitelezőnek joga van adóását megláncolva tartani, mindaddig, amíg meg nem fizeti adósságát. De börtönbe nem szabad zárni az adóst és a láncot is olyan tágnak kell hagyni, hogy járhasson-kelhesen a házban, sőt ki is mehessen az utcára. Ha az adós nem tudja magát felszabadítani, akkor kezest is állíthat, aki felelősséget vállal, hogyha elszökne, fizet helyette. Így aztán visszakapja szabadságát és addig koldul, míg kifizeti összes adósságát.

A sivatag szélén magas hegycsúcsok állanak és a fensíkokon búza, árpa, kukorica földek tűndéri változata a terméketlen, kiégett földterületek után. Tavak, patakok, termékeny mezők tele nyájakkal, vadbokrokkal és hiénákkal, amelyek éjszaka a házakhoz lopóznak dög után, de a védtelen embereket, háziállatokat is megtámadják. Óriási területeken oroszlánok, párdúcok és elefántok nagy tömegei élnek.

Az egészséges hegyi fensíkokon teljesen műveletlen területek óriási mezői, melyeken nagy-szerű termelést lehetne indítani.

Képünkön a nyilak az olasz csapatok négy irányból elindított támadási irányát jelzik

Munkácsy
hug
mű

Kellemet
bíroság előtt.

A pert M
festő egyedü
vetlenül Mun
vagyonát özv
annak gyerm
misztvány vo
te azt ki az

Munkácsy M
ság előtt foly
nával egyezet
konság azonb
gok előtt ind
nak ugyanis
országban, am
gyobb része

Luxemburgha
holdas birtok
sebb, Munkács
ugyanis mind
amik hagyaté
gyont jelenten

A per Fra
ráség folyt, a
ta az egész h
polgárának va
nemzetközi bo
külügyminisz
ni azt, hogy a
közi bíroságho
ni fog.

Munkácsy
gyerek volt. E
azután szobaf
ményei, Pestre
lyamokra, azu
gárok arcképe
végre München
ahol hamarosa
tömvészeként
delmeket. A s
művész bizony
nek, akinek ő
és előkelő ase
Marche báró

Munkácsynak
fényűzéssel be
kelőbb embere
kárók, táborno
lyik fejedelem
ban, feltétlenül
télyt adtak tisz

A Munkács
gyen játszottak
ra tagjai, itt m
még fiatal Pad
zongoraművész
gi elnök is lett
költött 40—50.000

fizetődött, mert
képeit a ven
feleségével szöv
kereskedő, aki
nak e palota n
aki ennek ellen
kaerelét, mert
tott el.

Sokat suttog
ról, hogy Munk
tájában. Feleség
tig dolgoztatják
kedélyeznek nek
kora délutántól
mint amennyit
ők cipelték este

nak a gazdag v
egyik-másik fri
egy egy Munkács
nőben a Munkács
legelőkelőbb fra

Munkácsyné
mény anya aka
kevel. Állítólag
szét az asszony
jót olyan vak
óriási vagy
esetben többmil
amikor a pénz
hámos német h
kal rendezzen
botrányba fullad
akkortájt a vilá
Munkácsyné a
félt, hogy pénz
rizsi magyar eg
tőt zsarolónak
nak, mélyen m
kérni.

Munkácsy ig
Amikor erő
kérte a feleségét
Az asszony nem
tovább, amíg sz
teaként szanator

